

PELS RIJCKEN

19/11/19
Inkase
RVS

Bezorgen

Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State
De heer H. Wever
Kneuterdijk 22
2514 EN DEN HAAG

RAAD VAN STATE INGEKOMEN	
13 NOV. 2019	
ZAAKNR.	
AAN:	WOWW +M
BEHANDELD DD:	PAR: n

onze ref. DF/FM/11010852
uw ref. 201906164/1/A1 en 201906208/1/A1
inzake Dagelijks bestuur van het stadsdeel
Centrum van de gemeente Amsterdam /
Stichting de Groene Plantage e.a.; De
Plantage- en Weesperbuurtvereniging e.a.;
R.J.P. Vroom en G.J.M. Oortwijn

mr. D.S.P. Roelands-Fransen
advocaat · partner
t +31 70 515 3973
f +31 70 515 3032
danielle.roelands@pelsrijcken.nl

13 november 2019

Hoogedelgestreng college,

Namens het dagelijks bestuur van het stadsdeel Centrum van de gemeente
Amsterdam zend ik u hierbij een verweerschrift.

Hoogachtend,

D.S.P. Roelands-Fransen

PELS RIJCKEN

Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State

Zaaknummer 201906164/1/A1 en 201906208/1/A1

Verweerschrift

van

Het dagelijks bestuur van het stadsdeel Centrum van de gemeente Amsterdam

Verweerder

gevestigd te Amsterdam

Advocaat: mr. D.S.P. Roelands-Fransen

Tegen

Stichting de Groene Plantage e.a.

en

De Plantage- Weesperbuurtvereniging e.a.

en

R.J.P. Vroom

Woonachtig te Amsterdam

Nieuwe Keizersgracht 52 C

en

G.J.M. Oortwijn

Woonachtig te Amsterdam,

Nieuwe Prinsengracht 10 hs

inzake

de hoger beroepen tegen de uitspraak van 9
juli jl. van de rechtbank Amsterdam,
zaaknummers AMS 18/7480 en AMS 19/139.

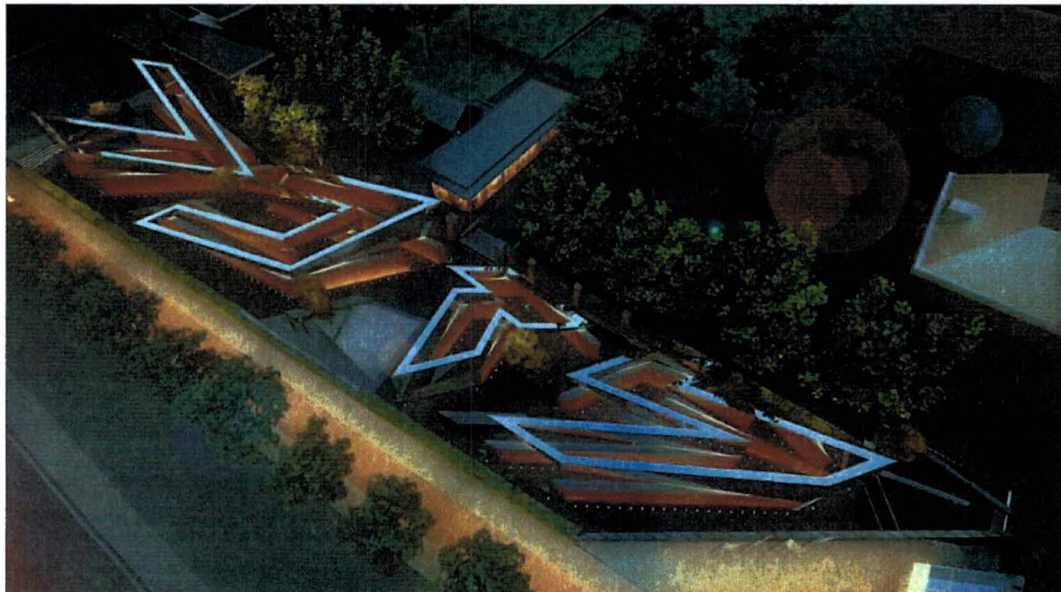
1 Inleiding

1.1 Het Namenmonument

Het Holocaust Namenmonument (hierna: het Namenmonument) is een monument ter nagedachtenis van de 102.000 Joodse en 220 Sinti slachtoffers van de Holocaust. Het is daarmee het eerste monument in Nederland ter nagedachtenis van alle slachtoffers van de Holocaust. Het Namenmonument wordt gebouwd in het hart van de zogenoemde Joodse Buurt in Amsterdam, meer specifiek aan de Weesperstraat. Het Namenmonument is een initiatief van het Nederlands Auschwitz Comité (hierna: het NAC) en is ontworpen door de Pools-Joodse architect Daniel Libeskind. De oplevering van het Namenmonument staat gepland voor 2021.

Het Namenmonument bestaat uit vier Hebreeuwse letters die samen "in herinnering aan" betekenen. Op de stenen muren van het monument worden op de individuele bakstenen de namen, geboortedata en leeftijden van alle slachtoffers opgenomen. Bovenop de stenen muren zullen vier objecten van spiegeland roestvrijstaal worden geplaatst. Op de plek waar de bakstenen muren en de metalen vormen elkaar kruisen, is er een smalle leegte waardoor het lijkt dat de stalen letters zweven. Dat staat symbool voor de onderbreking in de geschiedenis en cultuur van het Nederlandse volk. Men kan op meerdere plekken het Namenmonument binnentreden en verlaten.

Onderstaande afbeelding dient ter visualisatie van het ontwerp dat is gemaakt door de Pools-Joodse architect Daniel Libeskind.

1.2 Het procesverloop

Ten behoeve van de realisatie van het Namenmonument zijn twee besluiten vastgesteld, te weten:

- het besluit van het dagelijks bestuur van 27 december 2017 tot verlening van een omgevingsvergunning voor het oprichten van een monument ter nagedachtenis aan de Nederlandse slachtoffers van de Holocaust in de groenstrook tussen de Weesperstraat en de Hoftuin tegenover het gebouw Weesperstraat 3 t/m 59 aan het NAC, en
- het besluit van het dagelijks bestuur van 27 december 2017 tot het verlening van een omgevingsvergunning voor het kappen van 24 bomen vanwege het oprichten van een monument ter nagedachtenis aan de Nederlandse slachtoffers van de Holocaust op de openbare weg Weesperstraat tegenover het gebouw Weesperstraat 3 t/m 59 aan de gemeente Amsterdam.

Aan de uiteindelijke vergunningverlening op 27 december 2017 is een uitgebreid proces vooraf gegaan.

Het proces in aanloop naar de realisatie van het Namenmonument is te onderscheiden in twee fasen. Fase 1 betreft de keuze van de voorkeurslocatie voor het Namenmonument. Fase 2 betreft de toets van het uiteindelijk aangevraagde bouwplan aan de wettelijke kaders die gelden voor vergunningverlening. Fase 1 diende slechts ter voorbereiding van de privaatrechtelijke overeenkomst tussen de gemeente en het NAC met betrekking tot het ter beschikking stellen van de gronden voor het Namenmonument. Fase 1 betreft uitdrukkelijk een politiek bestuurlijk proces om op democratisch gelegitimeerde wijze tot een locatiekeuze te komen die op draagvlak kan rekenen, dat geen onderdeel uitmaakt van het omgevingsrechtelijk toetsingskader dat geldt voor de verlening van een omgevingsvergunning. Fase 2 betreft de daadwerkelijke ruimtelijke toets van het *uiteindelijke ontwerp* van het Namenmonument op de *uiteindelijke locatie* aan de Weesperstraat aan de wettelijke kaders van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (hierna: Wabo). Enkel fase 2 voorziet daarom in de bestuursrechtelijke toestemming voor realisatie van het Namenmonument. Fase 1 ziet daar in het geheel niet op.

1.2.1 Fase 1: de locatiekeuze

Tot 22 juni 2016 is allereerst onderzocht welke locatie als voorkeurslocatie voor het Namenmonument diende te gelden. Op 23 maart 2016 is in opdracht van de gemeente door Royal HaskoningDHV een Locatieadvies Holocaust Namenmonument opgesteld. In het locatieadvies zijn op basis van verschillende criteria uiteindelijk 16 potentiële locaties voor het Namenmonument vastgesteld. Door de gemeente Amsterdam zelf is vervolgens een Haalbaarheidsstudie opgesteld, waarin uit 16 locaties een

voorkeurslocatie naar voren is gekomen. Voor het NAC waren vier van deze criteria zwaarwegend voor de locatie:

- Het monument moest binnen het Joods Kwartier worden gerealiseerd;
- Het monument moet statuur hebben;
- Het monument moet openbaar toegankelijk zijn, en;
- de namen op het monument moeten aantrekkelijk zijn.

Uit de locatieonderzoeken volgde dat de locatie aan de Weesperstraat als voorkeurslocatie kon worden aangemerkt, omdat deze locatie zoveel mogelijk recht deed aan de locatiecriteriën die waren opgesteld voor de locatiekeuze. Op 10 mei 2016 is de locatie aan de Weesperstraat door het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Amsterdam aangewezen als locatie voor het Namenmonument. Op 22 juni 2016 is door de gemeenteraad ingestemd met de zwaardere weging van de hierboven genoemde vier criteria die door het NAC als zwaarwegend bestempeld moesten worden alsmede met de Weesperstraatstrook als locatiekeuze voor het Namenmonument.

Fase 1 betreft in het geheel dus geen toetsing aan een goede ruimtelijke ordening, nu in deze fase nog geen sprake was van een aanvraag voor een omgevingsvergunning voor de realisatie van het Namenmonument. In deze fase is in het geheel ook geen publiekrechtelijke toestemming gegeven voor de realisatie van het uiteindelijke ontwerp van het Namenmonument, nu fase 1 slechts voorzag in de keuze van een geschikte locatie voor *een* Namenmonument ter voorbereiding van een privaatrechtelijke rechtshandeling, namelijk het sluiten van een overeenkomst voor het ter beschikking stellen van de gronden van de locatie aan het NAC.

Fase 1 heeft onverlet gelaten dat in fase 2 de uiteindelijke publiekrechtelijke toestemming is verleend voor de realisatie van *het* Namenmonument. Zonder fase 2 zou het Namenmonument dan ook niet op het Weesperstraatplantsoen gerealiseerd kunnen worden. Het dagelijks bestuur stelt zich gelet op het bovenstaande op het standpunt dat het locatiekeuzebesluit van 22 juni 2016 van de gemeenteraad een besluit ter voorbereiding van een privaatrechtelijke rechtshandeling betreft, en daarmee gelet op artikel 8:3 lid 2 van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) niet vatbaar is voor bezwaar of beroep. Slechts de uiteindelijke vergunningverlening in fase 2 vormt onderwerp van de (hoger) beroepsprocedure.

De rechtbank heeft in de uitspraak van 9 juli jl. dan ook terecht geoordeeld dat het locatiekeuzebesluit en het proces dat daaraan vooraf ging, geen onderdeel van de rechterlijke toets dient te vormen.

1.3 Fase 2: de verleende omgevingsvergunningen en het gehanteerde toetsingskader

Sinds de aanvang van de voorliggende bestuursrechtelijke procedure is veelvuldig ingegaan op het bestuursrechtelijke toetsingskader dat ten grondslag ligt aan de verlening van de omgevingsvergunning voor het oprichten van het Namenmonument. Die discussie is met name gevoerd in het kader van de vraag of de mogelijkheid voor realisatie van het Namenmonument op alternatieve locaties en het locatiekeuzebesluit van de gemeenteraad van 22 juni 2016 onderdeel uitmaken, dan wel zouden moeten uitmaken, van het toetsingskader van het dagelijks bestuur.

Gelet op het feit dat ook in de hoger beroepsgronden van appellanten de reikwijdte van het toetsingskader veelvuldig aan bod komt, acht het dagelijks bestuur het opportuun om voorshands een aantal opmerkingen te maken over het gehanteerde wettelijke toetsingskader bij de beoordeling van de aanvraag om omgevingsvergunning voor het oprichten van het Namenmonument.

Ten aanzien van de omgevingsvergunning voor het oprichten van het monument, geldt dat in algemene zin de Wabo het toetsingskader voor vergunningverlening vormt. De omgevingsvergunning is verleend voor zowel de activiteit bouwen als bedoeld in artikel 2.1 lid 1 onder a van de Wabo, alsmede voor het gebruiken van gronden of bouwwerken in strijd met een planologische regel als bedoeld in artikel 2.1 lid 1 onder c van de Wabo, in samenhang gelezen met artikel 2.12 lid 1 onder a sub 1° van de Wabo, vanwege het afwijken van het bestemmingsplan "Oostelijke binnenstad".

Het toepasselijke toetsingskader voor een aanvraag voor een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 2.1 lid 1 onder a van de Wabo, wordt gevormd door artikel 2.10 van de Wabo. Op grond van dit artikel wordt een omgevingsvergunning voor de activiteit bouwen slechts geweigerd voor zover sprake is van strijd met het Bouwbesluit 2012, voor zover toepasselijk de gemeentelijke bouwverordening, de redelijke eisen van welstand, de planologische regelgeving zoals bedoeld in artikel 2.10 lid 1 onder c (zoals het vigerende bestemmingsplan) of artikel 6 lid 1 van de Wet aanvullende regels veiligheid wegtunnels.

Het bouwplan voor het Namenmonument is in strijd met het vigerende bestemmingsplan "Oostelijke binnenstad". Het Namenmonument wordt namelijk gerealiseerd op gronden met de bestemming "Verkeer" en op grond van artikel 17.1 van het bestemmingsplan zijn gronden met de bestemming "Verkeer" in beginsel niet bestemd voor gedenktekens zoals het Namenmonument. In het geval van het Namenmonument is gebruik gemaakt van de binnenplanse afwijkingsmogelijkheid die is opgenomen in artikel 33.1 van het bestemmingsplan. De artikelen 33 en 33.1 van het bestemmingsplan bepalen:

Artikel 33 Algemene regels bij omgevingsvergunning af te wijken

Toepassing om bij omgevingsvergunning af te wijken van algemene regels mag niet tot gevolg hebben dat de karakteristiek van het stadsgezicht in onevenredige mate wordt aangetast en/of aan de ruimtelijke kwaliteit van het plangebied in onevenredige mate afbreuk wordt gedaan.

Indien niet op grond van een andere bepaling van deze regels bij omgevingsvergunning kan worden afgeweken, is het dagelijks bestuur bevoegd bij omgevingsvergunning af te wijken van regels van dit plan, voor:

33.1 Gebouwen en bouwwerken geen gebouwen zijnde

Gebouwen voor de openbare dienst met een maximale bouwhoogte van 5 meter en een maximale vloeroppervlakte van 15 m², kiosken en bouwwerken geen gebouwen zijnde, zoals vrijstaande muren, straatmeubilair, geluidwerende voorzieningen, gedenktekens, plastieken, duikers, bruggen en andere waterbouwkundige constructies.

Het Namenmonument is een "bouwwerk, geen gebouw zijnde", en meer specifiek een gedenkteken, zoals bedoeld in artikel 33.1 van het bestemmingsplan. Nu het begrip "gedenkteken" in het bestemmingsplan niet is gedefinieerd, moet worden teruggevallen op hetgeen in het algemeen spraakgebruik met het begrip wordt bedoeld. Door Van Dale wordt een gedenkteken gedefinieerd als een "voorwerp ter gedachtenis aan een persoon of zaak". Het begrip "monument" wordt door de Van Dale gedefinieerd als een "gedenkteken". Het Namenmonument past dan ook binnen de definitie van een gedenkteken. Artikel 33.1 stelt maximale bouwhoogten en maximale vloeroppervlakten voor gebouwen, maar geeft geen maximale hoogte of oppervlakte-eisen voor bouwwerken, geen gebouwen zijnde. Nu het Namenmonument kan worden aangeduid als een gedenkteken en dus een bouwwerk, geen gebouw zijnde, gelden voor de toepassing van de binnenplanse afwijking *geen* hoogte of oppervlakte-eisen. Gelet daarop kon toepassing worden gegeven aan de binnenplanse afwijking van artikel 33.1 van het bestemmingsplan ten behoeve van de realisatie van het Namenmonument.

Dat het Namenmonument in overeenstemming is met een goede ruimtelijke ordening wordt bevestigd door de verschillende uitgebreide onderzoeken die zijn uitgevoerd met betrekking tot het ontwerp van het Namenmonument. Gewezen wordt onder meer op:

- de ruimtelijke onderbouwing van Mees Ruimte en Milieu,
- het onderzoek naar windgeluid en verkeerslawaaï van Peutz,
- de archeologische quickscan van de gemeente Amsterdam,
- het onderzoek naar de parkeerbehoefte en de verkeersgeneratie van Goudappel Coffeng,
- de Quickscan Flora en Fauna van Dresmé & Van der Valk, en
- het onderzoek naar lichtreflecties van Peutz.

- De onafhankelijke adviezen van de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit (thans de Welstandscommissie)

De conclusie van al deze onderzoeken is dat de realisatie van het Namenmonument in overeenstemming is met een goede ruimtelijke ordening. Gelet op het bovenstaande is het dagelijks bestuur, met toepassing van de binnenplanse afwijkmogelijkheid van artikel 33 en 33.1 van het bestemmingsplan, terecht overgegaan tot verlening van de omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 2.1 lid 1 onder c van de Wabo.

1.4 Bomenkap en overdracht grond na de uitspraak van de rechtbank van 9 juli jl.

Het dagelijks bestuur merkt op dat de kapvergunning niet expliciet wordt bestreden door appellanten. De gronden van appellanten zijn dan ook enkel gericht tegen de omgevingsvergunning voor de realisatie van het Namenmonument. Bij het uitblijven van een verzoek om een voorlopige voorziening en de herhaaldelijke aankondiging van de gemeente Amsterdam aan appellanten waarin is aangegeven dat gestart zou worden met de bomenkap, zijn begin augustus de 24 bomen gekapt waarvoor de gemeente op 27 december 2017 een omgevingsvergunning heeft ontvangen.

Daarnaast is het terrein per 1 november 2019 aan het NAC beschikbaar gesteld voor de bouwwerkzaamheden. Op diezelfde datum is het opstalrecht ingegaan.

2 De hoger beroepen van appellanten

Door vier appellanten is hoger beroep ingesteld tegen de uitspraak van de rechtbank Amsterdam van 9 juli jl., te weten de **Stichting de Groene Plantage e.a. (appellanten 1)**, de **Plantage-Weesperbuurtvereniging e.a. (appellanten 2)**, **R.J.P. Vroom (appellant 3)**, en **G.J.M. Oortwijn (appellante 4)**.

In het onderstaande worden de hoger beroepsgronden van deze appellanten afzonderlijk behandeld. Deze worden hierna samengevat weergegeven en voorzien van een reactie.

3 Het hoger beroep van Stichting de Groene Plantage e.a. (appellanten 1)

Door Stichting De Groene Plantage, de Bewonersvereniging Studentenflat, dhr. P.J. van Donselaar, mevr. L.H. van der Hoek, mevr. R. Theuws, en dhr. W. Feijen, (hierna gezamenlijk: Stichting de Groene Plantage e.a.) is bij brief van 19 augustus jl. pro forma hoger beroep ingesteld tegen de uitspraak van de rechtbank Amsterdam van 9 juli 2019, zaaknummer AMS 19/139. Bij brief van 1 oktober jl. zijn de gronden van het hoger beroep door appellanten aangevuld.

Stichting De Groene Plantage is gevestigd aan de Nieuwe Keizersgracht 43 te Amsterdam. De Bewonersvereniging Studentenflat is gevestigd aan de Weesperstraat 5A te Amsterdam. Dhr. P.J. van Donselaar is woonachtig aan de Nieuwe Keizersgracht 21 te Amsterdam. Mevr. L.H. van der Hoek is woonachtig aan het J.D. Meijerplein 15 te Amsterdam. Mevr. R. Theuws is woonachtig aan de Nieuwe Keizersgracht 43 te Amsterdam. Dhr. W. Feijen is woonachtig aan de Nieuwe Herengracht 49 te Amsterdam.

- 3.1 Het locatiebesluit moet bij de beoordeling worden betrokken. Het betreft een particulier initiatief voor de openbare ruimte waarbij de medewerking van de gemeente noodzakelijk is. De gemeente wordt na de realisatie van het monument eigenaar en draagt alle beheers-, onderhouds- en beveiligingskosten. Bovendien zijn er stedenbouwkundige randvoorwaarden gesteld. Ook heeft de rechtbank er geen rekening mee gehouden dat een belangrijk deel van de argumenten van appellanten niet gaat over de aanwijzing van de locatie, maar een gebrek aan behoorlijk overheidsbestuur in het hele voorbereidingsproces, inclusief het voorbereidingsbesluit. Ook in dit opzicht kan het locatiebesluit niet los worden gezien van de omgevingsvergunningen.

Reactie:

De rechtbank Amsterdam heeft in haar uitspraak van 9 juli jl. overwogen dat het locatiekeuzebesluit van 22 juni 2016 een besluit ter voorbereiding van een

privaatrechtelijke rechtshandeling is, waartegen op grond van artikel 8:3 lid 2 van de Awb geen rechtsmiddelen openstaan. Het locatiekeuzebesluit diende ter voorbereiding van het sluiten van een overeenkomst over het ter beschikking stellen van gronden van de gemeente aan het NAC ten behoeve van de realisatie van het Namenmonument. Het locatiekeuzebesluit diende dan ook niet ter voorbereiding van de bestuursrechtelijke besluitvorming ten behoeve van de omgevingsvergunningen voor het Namenmonument. Verwezen wordt in dit kader naar hetgeen hierover in de inleiding onder 1.2 is opgemerkt.

Het locatiekeuzebesluit staat volledig los van het besluit ter verlening van de omgevingsvergunningen. Het feit dat een locatiekeuzebesluit was genomen door de gemeenteraad betekende immers niet automatisch dat ook de benodigde omgevingsvergunningen voor de realisatie van het Namenmonument zouden worden verleend door het dagelijks bestuur. Een aanvraag voor een omgevingsvergunning moet op haar eigen merites worden beoordeeld door het dagelijks bestuur, met inachtneming van de daarvoor geldende wettelijke toetsingskaders. Dat is ook bij de aanvraag voor de omgevingsvergunning voor het Namenmonument gebeurd. Het locatiekeuzebesluit van de gemeenteraad heeft het dagelijks bestuur dan ook niet gebonden tot het vergunnen van het Namenmonument aan de Weesperstraat. Anders gezegd, ook indien het locatiekeuzebesluit in het geheel niet zou zijn genomen door de gemeenteraad en wel een aanvraag om omgevingsvergunning zou zijn ingediend door het NAC, zou de ruimtelijke afweging van het dagelijks bestuur niet anders zijn geweest. Ook in dat geval zouden de benodigde omgevingsvergunningen zijn verleend, nu volgens het dagelijks bestuur vaststaat dat de realisatie van het Namenmonument ter plaatse in overeenstemming is met een goede ruimtelijke ordening. Voor zover appellanten zouden menen dat het locatiekeuzebesluit gebrekkig is, is de onderhavige procedure niet het forum om daartegen te ageren.

Centraal in deze procedure staat de uitspraak van de rechtbank Amsterdam van 9 juli jl., waarin de omgevingsvergunningen voor de kap en de realisatie van het Namenmonument centraal stonden. Het dagelijks bestuur meent – en zoals door de rechtbank Amsterdam onderkend – dat zij op goede gronden heeft kunnen overgaan tot het verlenen van de omgevingsvergunningen. Zoals in de procedure in eerste aanleg reeds door het dagelijks bestuur is opgemerkt, heeft het dagelijks bestuur de aanvraag voor het bouwplan van het NAC moeten beoordelen op grond van het toepasselijke wettelijke kaders van de Wabo en de Amsterdamse Bomenverordening. Verwezen wordt in dit kader naar hetgeen hierover in de inleiding onder 1.2 is opgemerkt. Uit dit wettelijke kader volgt geen verplichting voor het dagelijks bestuur om alle mogelijke alternatieven te onderzoeken alvorens positief te beschikken op de aanvraag. In dit geval wordt voor de omgevingsvergunning voor de realisatie van het Namenmonument de kern van het wettelijk kader gevormd door de vraag of dit ontwerp op deze plek in overeenstemming is met een goede ruimtelijke ordening. Het antwoord daarop is volgens het dagelijks bestuur uitdrukkelijk bevestigend.

Het locatiekeuzebesluit heeft geen rol gespeeld in de ruimtelijke beoordeling van de aanvraag. De door appellanten aangehaalde aspecten zoals het eigendom en de kosten voor het beheer, het onderhoud en de beveiliging van het Namenmonument kunnen eveneens geen rol spelen in de voorliggende zaak. Ook deze aspecten spelen immers geen enkele rol in de beoordeling van een aanvraag voor een omgevingsvergunning en zij hebben ook geen enkele ruimtelijke relevantie. Dergelijke aspecten dienen in privaatrechtelijke overeenkomsten tussen het NAC en de gemeente te worden geborgd en liggen daarmee ook niet ter beoordeling voor in deze zaak, die slechts ziet op beoordeling van de verlening van de omgevingsvergunningen voor het Namenmonument door de rechtbank in eerste aanleg. Daarbij geldt tevens dat deze privaatrechtelijke onderwerpen niet het belang van appellanten beschermen, maar slechts dat van de gemeente en het NAC. Het relativiteitsvereiste van artikel 8:69a van de Awb staat daarom in de weg aan een inhoudelijk beoordeling van deze beroepsgrond en kan daarom niet tot vernietiging van de rechtbankuitspraak leiden.

- 3.2 Appellanten stellen dat het college op 13 november 2012 heeft besloten medewerking te verlenen aan een onderzoek naar de vestiging van een namenwand. Onderdeel hiervan zou zijn een brede en zorgvuldige maatschappelijke discussie over de wenselijkheid van het NAC-initiatief. Uit het verslag van de besloten bijeenkomst van 19 juni 2013 volgt dat deze bijeenkomst niet de brede zorgvuldige maatschappelijke discussie kan zijn. Het is onzorgvuldig van de gemeente dat deze brede en zorgvuldige maatschappelijke discussie over de wenselijkheid van een namenmonument nooit heeft plaatsgevonden. Een draagvlakonderzoek heeft nooit plaatsgevonden, terwijl uit verschillende stukken van de gemeente blijkt dat deze er wel had moeten komen. Geen van de toezeggingen en besluiten tot het organiseren van een zorgvuldige inspraakprocedure is uitgevoerd. Dit is niet alleen onzorgvuldig van de gemeente, maar ook strijdig met het vertrouwensbeginsel.

Reactie:

Vooropgesteld wordt dat het door appellanten genoemde besluit van 13 november 2012 betrekking had op onderzoek naar de vestiging van een Namenwand in het Wertheimpark. Dit onderzoek heeft plaatsgevonden waarna is vastgesteld dat dit initiatief op onvoldoende draagvlak kon rekenen. Als gevolg daarvan is besloten tot het verrichten van een locatieonderzoek en haalbaarheidsstudie naar het realiseren van het Namenmonument.

Bij het realiseren van een ruimtelijke ontwikkeling met een grote schaal en grote belangen, is het dagelijks bestuur zich er terdege van bewust dat het vrijwel onmogelijk is dat *iedere* omwonende instemt met de komst van een ontwikkeling. Dat is bij het Namenmonument niet anders. Desondanks is door de gemeente Amsterdam zoveel mogelijk gezocht naar een plek die zowel vanuit historisch oogpunt, als vanuit

het oogpunt van maatschappelijk draagvlak geschikt is voor de realisatie van het Namenmonument. Het dagelijks bestuur meent dat hij wel degelijk oog heeft gehad voor de belangen en de stem van omwonenden met betrekking tot het Namenmonument. Daarbij meent het dagelijks bestuur dat ook daadwerkelijk een groot draagvlak is gevonden voor de realisatie van het Namenmonument aan de Weesperstraat. Het feit dat appellanten tegen de komst van het Namenmonument aan de Weesperstraat zijn, betekent niet dat geen sprake is van een groot draagvlak. Tegenover appellanten staat een groot aantal omwonenden die het wel degelijk wenselijk en belangrijk vinden dat het Namenmonument wordt gerealiseerd aan de Weesperstraat.

Onderdeel van het draagvlakonderzoek van de gemeente vormde de informatieavond die op 31 mei 2016 heeft plaatsgevonden. Deze avond was bedoeld om met omwonenden de dialoog aan te gaan over de keuze van de locatie aan de Weesperstraat, zodat de visie van omwonenden nog kon worden meegenomen bij de behandeling van het locatievoorstel van het college aan de gemeenteraad. Uit het verslag van de informatieavond volgt niet dat omwonenden blijk gaven van grote weerstand op de keuze voor de locatiekeuze. Daarbij geldt tevens dat het feit dat inspraak wordt georganiseerd niet per definitie met zich meebrengt dat de meningen of visies van omwonenden ook één-op-één worden overgenomen in de uiteindelijke besluitvorming. In het kader van het locatiebesluit heeft de gemeenteraad een belangenafweging uitgevoerd, waarbij uiteindelijk het belang van realisatie van het Namenmonument aan de Weesperstraat als doorslaggevend is beschouwd. Dat betekent niet dat de mening van omwonenden er in het geheel niet toe heeft gedaan, integendeel. Zoals reeds in de beroepsprocedure in eerste aanleg is betoogd, heeft een inspraakprocedure dus wel degelijk plaatsgevonden.

Het dagelijks bestuur kan appellanten niet volgen in hun standpunt dat sprake is van een onzorgvuldige voorbereiding van de omgevingsvergunningen vanwege het ontbreken aan een draagvlakonderzoek en een inspraakprocedure. Een draagvlakonderzoek noch een inspraakprocedure wordt door de Wabo voorgeschreven als toetsingskader bij een omgevingsvergunning. Ook uit de jurisprudentie van uw Afdeling volgt dat het bestaan van draagvlak niet beslissend is voor de rechtmatigheid van het besluit.

AbRvS 19 september 2018, ECLI:NL:RVS:2018:3067, r.o. 15.1.

Niet valt in te zien waarom het dagelijks bestuur onzorgvuldig zou hebben gehandeld, nu hij op geen enkele wijze verplicht is geweest om inspraak te organiseren terwijl hij wel degelijk een inspraakmogelijkheid heeft gecreëerd. Belanghebbenden hebben kunnen inspreken bij de vergadering van de raadscommissie Algemene Zaken op 9 juni 2016).

Het dagelijks bestuur kan appellanten tevens niet volgen in hun standpunt dat het dagelijks bestuur in strijd met het vertrouwensbeginsel zou hebben gehandeld. Voor een geslaagd beroep op het vertrouwensbeginsel is vereist dat sprake is van een toezegging die toerekenbaar is aan het bevoegde bestuursorgaan. Hierbij geldt dat het vertrouwensbeginsel niet met zich brengt dat gerechtvaardigde verwachtingen altijd moeten worden gehonoreerd. Zwaarder wegende belangen dan de belangen van degene bij wie vertrouwen is gewekt, kunnen in de weg staan aan honorering van de toezeggingen.

Zie in dit kader recentelijk AbRvS 29 mei 2019, ECLI:NL:RVS:2019:1694, r.o. 11.1-11.4.

Van een toezegging zoals bedoeld in de jurisprudentie van uw Afdeling is geen sprake. Uit de hierboven aangehaalde uitspraak van 29 mei jl. volgt dat degene die zich beroept op het vertrouwensbeginsel aannemelijk dient te maken dat sprake is van uitlatingen en/of gedragingen van ambtenaren die bij de betrokkene redelijkerwijs de indruk wekken van een welbewuste standpuntbepaling van het bestuur over de manier waarop in zijn geval een bevoegdheid al dan niet zal worden uitgeoefend. Reeds hierom kan geen sprake zijn van een toezegging zoals bedoeld in uw jurisprudentie, nu door het dagelijks bestuur nooit is aangegeven hoe de inspraakprocedure vorm zou krijgen. Volgens de uitspraak van uw Afdeling van 29 mei jl. is een algemene voorlichting of uitlating jegens derden niet aan te merken als een toezegging. De opmerking dat een inspraakprocedure zou worden georganiseerd is bij uitstek een algemene uitlating jegens derden. Nooit is door het dagelijks bestuur aangegeven hoe een inspraakprocedure voor het Namenmonument vorm zou krijgen, zodat een welbewuste standpuntbepaling over de manier waarop van een bestuurlijke bevoegdheid gebruik zou worden gemaakt, ontbreekt. Van een toezegging is dus geen sprake. Bovendien zegt een uitlating over het al dan niet bieden van inspraak niets over de beslissing op een aanvraag om een omgevingsvergunning. Dit terwijl het verlenen van de omgevingsvergunning juist de enige relevante bevoegdheidsuitoefening betreft in deze zaak. Het beroep op het vertrouwensbeginsel kan, zoals de rechtbank in eerste aanleg terecht heeft overwogen, dan ook niet slagen.

- 3.3 Appellanten stellen dat voor het ontwerpen en het realiseren van het Namenmonument een open inschrijving verplicht is en deze heeft niet plaatsgevonden. Het monument wordt vrijwel geheel gefinancierd met overheidsgelden en de gemeente is zeer nauw betrokken bij de realisatie. Er is sprake van de facto en economisch eigendom van de gemeente. Het project had Europees aanbesteed moeten worden.

Reactie:

Volgens vaste jurisprudentie van uw Afdeling staat een verplichting tot aanbesteding van de uitvoering van een bouwplan op zichzelf niet in de weg aan de financiële uitvoerbaarheid van een bouwplan. Bovendien geldt, zoals tevens in uw vaste jurisprudentie is overwogen, dat slechts de burgerlijke rechter en niet de bestuursrechter bevoegd is over de rechtmatigheid van het achterwege laten van een openbare aanbesteding te oordelen.

Zie AbRvS 9 november 2016, ECLI:NL:RVS:2016:2975, r.o. 11.2.

Daarnaast geldt dat de aanbestedingsrechtelijke normen waarop appellanten zich beroepen, niet strekken tot het belang van appellanten, maar tot het belang van potentieel aannemende partijen. De beroepsgrond van appellanten kan in deze procedure gelet op het relativiteitsvereiste van artikel 8:69a van de Algemene wet bestuursrecht ook om die reden niet tot vernietiging van de rechtbankuitspraak in eerste aanleg leiden.

Naast het feit dat de beroepsgrond van appellanten volgens het dagelijks bestuur op grond van artikel 8:69a van de Awb niet tot vernietiging van de rechtbankuitspraak kan leiden, meent het dagelijks bestuur dat deze beroepsgrond van appellanten tevens niet voor behandeling door uw Afdeling in aanmerking dient te komen vanwege het feit dat deze beroepsgrond pas in hoger beroep is aangevoerd. In de beroepsprocedure in eerste aanleg is deze beroepsgrond door appellanten in het geheel niet aangevoerd. Het hoger beroep dient te zijn gericht tegen de uitspraak van de rechtbank Amsterdam van 9 juli jl., waarin deze beroepsgrond, omdat deze in eerste aanleg niet was aangevoerd, niet aan bod is gekomen. Volgens het dagelijks bestuur bestaat ook geen reden waarom deze beroepsgrond niet reeds bij de rechtbank kon worden aangevoerd, temeer nu appellanten in de bezwaarfase wel bezwaargronden hebben ingediend met betrekking tot het al dan niet bestaan van een aanbestedingsplicht. Uit vaste jurisprudentie van uw Afdeling volgt dat appellanten in dergelijke gevallen beroepsgronden niet pas in de fase van hoger beroep aan de orde kunnen stellen, vanuit een oogpunt van een zorgvuldig en doelmatig gebruik van rechtsmiddelen en omwille van de zekerheid van de andere partij omtrent hetgeen in geschil is.

Zie AbRvS 14 november 2018, ECLI:NL:RVS:2018:3683, r.o. 8.

Het dagelijks bestuur stelt zich gelet op het voorgaande op het standpunt dat deze beroepsgrond in hoger beroep buiten beschouwing dient te worden gelaten. Daarnaast stelt het dagelijks bestuur zich op het standpunt dat geen sprake is van een aanbestedingsplicht.

- 3.4 In het raadsbesluit van 4 november 2015 is de methodiek voor de locatiekeuze met beoordelingscriteria en wegingsfactoren vastgesteld. De te volgen methodiek zou aan de raad worden voorgelegd alvorens de methodiek werd ingevuld en de meest kansrijke locaties op haalbaarheid waren onderzocht en ter keuze aan de raad werden voorgelegd. Kort hierna is de methodiek door de burgemeester goedgekeurd, waarbij de twee fasen ineen werden geschoven en vier additionele criteria voor de locatiekeuze werden toegevoegd. Door de vermenging van fasen is onzorgvuldigheid in het proces geslopen en is de raad feitelijk buitenspel gezet.

Reactie:

Het dagelijks bestuur stelt zich op het standpunt dat deze beroepsgrond van appellanten niet tot vernietiging van de rechtbankuitspraak kan leiden vanwege het feit dat, zoals reeds uitgebreid gesteld, de procedure naar aanloop van het locatiekeuzebesluit van de gemeenteraad geen onderdeel is van het toetsingskader van de omgevingsvergunningen die centraal staan in de voorliggende bestuursrechtelijke procedure. Het locatiekeuzebesluit en de daaraan voorafgaande procedurele overwegingen kunnen dan ook geen invloed hebben op de beoordeling van de zorgvuldigheid van de besluitvorming van de verleende omgevingsvergunningen, nu het locatiekeuzebesluit geen enkele rol heeft gespeeld in de besluitvorming van de omgevingsvergunningen. Bovendien ageren appellanten met deze beroepsgrond tegen een besluit dat slechts ziet op de instemming met een locatie door de raad, een ander bestuursorgaan dan het bestuursorgaan dat de uiteindelijke omgevingsvergunningen heeft verleend (het dagelijks bestuur). Zelfs indien uw Afdeling zou menen dat het proces naar aanloop van het locatiekeuzebesluit van de gemeenteraad onzorgvuldig zou zijn, dan kan dit niet tot vernietiging leiden van rechtbankuitspraak.

Overigens meent het dagelijks bestuur dat de besluitvorming van de gemeenteraad wel degelijk zorgvuldig is geweest. Hiertoe geldt het volgende.

Het klopt dat in het raadsbesluit van 4 november 2015 is opgenomen dat de locatiekeuze in twee fasen zou geschieden. Niet valt echter in te zien dat door het locatiekeuzebesluit, waarin de fasen ineen zijn geschoven, sprake is van onzorgvuldigheid of dat de raad buitenspel is gezet. Het is de raad zelf die heeft ingestemd met de aangepaste wegingsfactor van de beoordelingscriteria en het is de raad zelf die heeft ingestemd met de uiteindelijke locatiekeuze. Het heeft de raad te allen tijde vrij gestaan om niet in te stemmen met de locatiekeuze en de aangepaste weging van de beoordelingscriteria. De raad is met het locatiekeuzebesluit zelf teruggekomen op zijn eerdere standpunt ten aanzien van de verdeling in twee fasen. Niet valt daarom in te zien waarom de raad buitenspel zou zijn gezet.

Van onzorgvuldigheid is bovendien geen sprake. In eerste instantie was de gedachte dat een locatiekeuze zou geschieden in twee fasen. In de voordracht voor de

raadsvergadering van 4 november 2015 is uiteengezet hoe die fasen eruit zouden komen te zien:

"In de eerste fase wordt de methodiek voor een keuze van de mogelijke locatie aan de initiatiefnemer voorgelegd. De methodiek bestaat uit beoordelingscriteria en wegingsfactoren. Tevens worden de concept rapportages besproken. De initiatiefnemer kan zijn commentaar leveren. Suggesties worden overgenomen dan wel beargumenteerd weerlegd. Het resultaat hiervan wordt voorgelegd aan de gemeenteraad. Deze zal worden gevraagd in te stemmen met de methodiek voor de locatiekeuze. In een tweede fase wordt de matrix van locaties, mogelijk aangevuld met nieuwe locatievoorstellen, ingevuld en de wegingsfactoren worden toegepast. Er blijven waarschijnlijk een aantal kansrijke locaties over waar een kort haalbaarheidsonderzoek naar kan worden uitgevoerd. Uit de meest kansrijke locaties zal uiteindelijk een keuze worden gemaakt. Ook dit wordt eerst besproken met de initiatiefnemer. Met de initiatiefnemer wordt dan tevens een schetsontwerp voor het Namenmonument vastgesteld. Vervolgens wordt met het betreffende stadsdeel, overlegd over de te volgen besluitvormingsprocedure en inspraakprocedure. In een raadsvoordracht zal aan u de keuze voor een locatie worden voorgelegd."

Hoewel het klopt dat de twee fasen zoals deze hierboven zijn omschreven ineen zijn geschoven, is binnen de uiteindelijke enkele fase nog wel voldaan aan de inhoudelijke voorgenomen procedure van de twee aparte fasen. Er is nog steeds een methodiek met beoordelingscriteria en wegingsfactoren opgesteld die is gedeeld met het NAC. Op basis van die beoordelingscriteria en wegingsfactoren is uiteindelijk een voorkeurslocatie naar voren gekomen, waarna de raad met het locatiekeuzebesluit heeft ingestemd. Anders dan appellanten betogen, is dus wel degelijk uitvoering gegeven aan de twee fasen, zij het dat dit in één fase is uitgevoerd. Niet valt in te zien waarom dit onzorgvuldig zou zijn, en appellanten motiveren ook niet waarin die onzorgvuldigheid precies zou zijn gelegen. Zij stellen enkel dat het ineen schuiven van de twee fasen op zichzelf onzorgvuldig is geweest, maar niet wordt gemotiveerd welke negatieve gevolgen dit zou hebben voor de belangen van appellanten. Niet valt in te zien waarom de resultaten van de locatiekeuzeprocedure anders zou zijn geweest indien de procedure zou zijn gesplitst in twee fasen.

Nog belangrijker is dat uit het hierboven opgenomen citaat uit de voordracht voor de raadsvergadering volgt dat inspraak geen onderdeel is van de twee fasen van de locatiekeuze. Inspraak zou volgens de hierboven omschreven methodiek pas plaatsvinden nadat de twee fasen waren doorlopen. Door de twee fasen ineen te schuiven verandert hier dan ook niets aan, nu een inspraakprocedure pas daarna zou worden opgestart. Het organiseren van de informatieavond op 31 mei 2016 vormde het vertrekpunt voor de inspraakprocedure. Na de informatieavond heeft de

mogelijkheid tot inspraak bij de raadscommissievergadering opengestaan voordat de raad een besluit rondom de locatiekeuze heeft gemaakt.

- 3.5 Het is onzorgvuldig dat de raad instemt met de financiële bijdrage in de veronderstelling dat de gemeente eigenaar wordt van het monument, terwijl dit in werkelijkheid niet het geval is en zij daar ook nooit over wordt geïnformeerd.

Reactie:

Ook ten aanzien van deze hoger beroepsgrond geldt dat deze grond pas in hoger beroep voor het eerst naar voren is gebracht door appellanten. Met verwijzing naar hetgeen in gelijke zin in de reactie onder 3.3 is opgemerkt, meent het dagelijks bestuur dat deze hoger beroepsgrond niet voor behandeling in aanmerking komt.

Zie AbRvS 14 november 2018, ECLI:NL:RVS:2018:3683, r.o. 8.

Daarnaast geldt dat de norm waar appellanten zich op beroepen niet strekt tot bescherming van hun belang, maar tot dat van de raad. Gelet op het relativiteitsvereiste van artikel 8:69a van de Awb kan deze hoger beroepsgrond dan ook niet tot vernietiging leiden.

Tevens geldt dat de financiële bijdrage geen enkele rol heeft gespeeld in de beoordeling van de aanvraag om een omgevingsvergunning voor het Namenmonument, zodat ook gelet daarop de rechtmatigheid van het besluit tot verlening van de omgevingsvergunning niet kan worden aangetast door hetgeen door appellanten wordt gesteld.

- 3.6 Een studie naar de effecten van het ontwerp op het Weesperplantsoen, zoals wel uitgevoerd voor het Wertheimpark, is niet uitgevoerd. De conclusies uit de studie met betrekking tot het Wertheimpark zijn vrijwel één-op-één toepasbaar op het ontwerp voor het Weesperplantsoen. Het is onzorgvuldig dat eenzelfde onderzoek niet is uitgevoerd voor het Weesperplantsoen.

Reactie:

Appellanten verwijzen naar de "Studie effecten Holocaustmonument in het Wertheimpark Amsterdam" van 24 november 2014, uitgevoerd door Royal HaskoningDHV. In deze studie wordt verslag gedaan van een quickscan met betrekking tot de ruimtelijke effecten die een inmiddels verouderd ontwerp van het Namenmonument zou hebben indien deze zou worden gerealiseerd in het Wertheimpark. Het toenmalig ontwerp van het Namenmonument is echter geheel anders dan het uiteindelijke ontwerp van het Namenmonument waarvoor omgevingsvergunningen zijn verleend. Zo bestond het toenmalige ontwerp niet uit vier

verschillende letters, maar uit één samenstel van wanden en wandelpaden die van ingang tot uitgang aan elkaar waren verbonden. Ook bestond het toenmalig ontwerp van het Namenmonument niet uit een tweedeling van een stenen muur met namen en daarboven reflecterende platen. Ter illustratie van het toenmalige ontwerp is hieronder een afbeelding van een maquette van het toenmalige ontwerp gevoegd, afkomstig uit de door appellanten aangehaalde studie van 2014.

Gelet op het voorgaande is de studie uit 2014 uitgevoerd voor een geheel ander ontwerp van het Namenmonument op een geheel andere locatie en komt daardoor aan de studie niet de waarde toe die appellanten daaraan wensen toe te kennen. Niet valt in te zien waarom dit onderzoek één-op-één toepasbaar is op het uiteindelijke ontwerp van het Namenmonument, gelet op de verschillen in locaties en ontwerpen. Appellanten hebben dit standpunt ook niet onderbouwd. Appellanten hebben hun standpunt ten aanzien van de ruimtelijke aanvaardbaarheid van het Namenmonument aan de Weesperstraat ook niet ondersteund met een contra-onderzoek gericht op de ruimtelijke effecten van het Namenmonument aan de Weesperstraat. Dit terwijl – indien appellanten aannemelijk hadden willen maken dat het uiteindelijke ontwerp van het Namenmonument niet in overeenstemming is met een goede ruimtelijke ordening – het laten uitvoeren van een contra-expertise wel op de weg van appellanten had gelegen.

Ter onderbouwing van de ruimtelijke aanvaardbaarheid van het definitieve ontwerp van het Namenmonument op de uiteindelijke locatie aan de Weesperstraat zijn verschillende onderzoeken uitgevoerd. Gewezen wordt onder meer op:

- De ruimtelijke onderbouwing van Mees Ruimte en Milieu,

- Het onderzoek naar windgeluid en verkeerslawaaï van Peutz,
- De archeologische quickscan van de gemeente Amsterdam,
- Het onderzoek naar de parkeerbehoefte en de verkeersgeneratie van Goudappel Coffeng,
- De Quickscan Flora en Fauna van Dresmé & Van der Valk. En
- Het onderzoek naar lichtreflecties van Peutz.
- De onafhankelijke adviezen van de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit (thans de Welstandscommissie)

Deze onderzoeken hebben alle betrekking op de ruimtelijke effecten die de realisatie van het uiteindelijke ontwerp van het Namenmonument specifiek aan de Weesperstraat met zich brengt. Uit al deze onderzoeken volgt dat de realisatie van het Namenmonument aan de Weesperstraat in overeenstemming is met een goede ruimtelijke ordening. Niet valt in te zien waarom het onderzoek uit 2014 ten aanzien van een verouderd ontwerp van het Namenmonument in het Wertheimpark de ruimtelijke aanvaardbaarheid van het uiteindelijke ontwerp van het Namenmonument, die volgt uit de verschillende ruimtelijke onderzoeken die zijn uitgevoerd, teniet zou doen.

- 3.7 Onzorgvuldig is de openbare stellingname die overheidsfunctionarissen tijdens de bezwaar- en beroepsperiode hebben ingenomen.

Reactie:

Appellanten verwijzen naar de e-mail van Floris van Alkemade, rijksbouwmeester, van 8 mei jl. In deze e-mail geeft de heer Van Alkemade zijn persoonlijke mening over de gepastheid van de inbreng van alternatieven. De uitlatingen die de heer Van Alkemade al dan niet heeft gedaan met betrekking tot het Namenmonument kunnen niet worden toegerekend aan het dagelijks bestuur. Niet valt in te zien waarom het dagelijks bestuur onzorgvuldig zou hebben gehandeld met betrekking tot de besluiten tot verlening van de omgevingsvergunningen voor het Namenmonument, vanwege een persoonlijke uitlating van de Rijksbouwmeester gegeven nadat het dagelijks bestuur reeds een besluit had genomen. Wat daarvan ook zij, gelet op hetgeen reeds is overwogen door het dagelijks bestuur meent hij dat de juridische procedure op geen enkele manier een ondergeschikte rol heeft gespeeld aan het belang van de realisatie van het Namenmonument. Er is immers op alle mogelijke manieren uitvoerig onderzoek uitgevoerd naar de ruimtelijke aanvaardbaarheid van het Namenmonument aan de Weesperstraat. Het wettelijk toetsingskader is gedurende de besluitvorming ten volle in acht genomen.

Appellanten verwijzen tevens naar de vergadering van de Commissie Algemene Zaken van 5 juli 2018. In deze vergadering zou de waarnemend burgemeester volgens appellanten hebben afgeraden om juridische stappen te nemen. Anders dan

appellanten stellen, is door de waarnemend burgemeester nooit afgeraden om juridische stappen te nemen. De waarnemend burgemeester gaf tijdens de vergadering slechts aan dat de bezwaarprocedure op dat moment liep en dat bezwaarmakers na de beslissing op bezwaar altijd nog naar de rechter en de Raad van State zouden kunnen gaan, maar dat deze eventuele verdere procedures de start van de bouw van het Namenmonument niet nadelig hoefden te beïnvloeden.

Ook de uitspraken van burgemeester Halsema waarnaar appellanten verwijzen kunnen niet leiden tot vernietiging van de uitspraak van de rechtbank Amsterdam van 9 juli jl. Zoals aangegeven is er wel degelijk een inspraakavond georganiseerd door de gemeente. Niet valt in te zien waarom de uitspraken van burgemeester Halsema zouden moeten leiden tot vernietiging van de rechtbankuitspraak van 9 juli jl. De uitspraken van burgemeester Halsema hebben immers geen enkele invloed op de besluiten tot verlening van de omgevingsvergunningen voor het Namenmonument, die reeds op 27 december 2017 waren vastgesteld. Burgemeester Halsema was ten tijde van de besluitvorming bovendien geen burgemeester van Amsterdam. Niet valt in te zien hoe haar uitspraken invloed kunnen hebben op de zorgvuldigheid van de gemeentelijke besluitvorming voor het Namenmonument.

- 3.8 Uit het voorbereidingsproces volgt dat de randvoorwaarden hadden moeten worden nageleefd. Hierdoor heeft de ontwerper feitelijk vrij spel gekregen. Dit is in strijd met het vertrouwensbeginsel.

Reactie:

Zoals in de beroepsprocedure in eerste aanleg reeds uitgebreid aan bod is gekomen, geldt dat het dagelijks bestuur op geen moment gehouden is geweest om de aandachtspunten uit de Haalbaarheidsstudie te hanteren als juridische vereisten voor de vergunningverlening. De aandachtspunten vormen immers geen onderdeel van het toetsingskader voor de verleende omgevingsvergunningen. In de brief van 5 augustus 2016 van wijlen oud-burgemeester Van der Laan aan het NAC wordt aangegeven dat sprake is van aandachtspunten - en dus geen bindende randvoorwaarden - en dat deze aandachtspunten nadere uitwerking behoeven. In de brief wordt opgemerkt:

"Hoewel niet randvoorwaardelijk, geeft de haalbaarheidsstudie 'Holocaust Namenmonument', opgesteld door de gemeentelijke afdeling Ruimte & Duurzaamheid, een goed beeld van de kaders en aandachtspunten die de gemeente belangrijk c.q. zinvol acht bij de verdere uitwerking. Dit vormt mijns inziens een goed vertrekpunt voor uw architect."

Dat sprake zou zijn van een degradatie van de randvoorwaarden naar aandachtspunten is dus niet het geval. Daarbij is essentieel dat slechts aan één van de aandachtspunten niet is voldaan, te weten het aandachtspunt dat de beeldbepalende

iepen moesten worden behouden. Voor het overige is voldaan aan alle aandachtspunten uit de Haalbaarheidsstudie. Bovendien heeft de gemeenteraad de Haalbaarheidsstudie niet vastgesteld. De raad heeft kennis genomen van de Haalbaarheidsstudie, maar heeft daarmee niet uitgesproken de realisatie van het Namenmonument in strijd met een goede ruimtelijke ordening te achten indien niet aan alle aandachtspunten zou zijn voldaan. Er bestaat geen reden om aan te nemen dat de raad de aandachtspunten als strikte voorwaarden heeft beschouwd. In de raadsvergadering van 18 juli 2018 is dit standpunt van het college, inhoudende dat de randvoorwaarden slechts als aandachtspunten dienen te gelden, nogmaals voorgelegd aan de raad. Daarop heeft de raad geen nadere vragen gesteld. De gemeenteraad heeft vervolgens ingestemd met deze raadsvoordracht. Dit bevestigt dan ook het standpunt dat de raad de randvoorwaarden niet als strikte voorwaarden heeft bedoeld. De gemeenteraad heeft slechts besloten over de locatie ten behoeve van de privaatrechtelijke beschikbaarstelling van de gronden aan het NAC.

Dat de ontwerper van het Namenmonument "vrij spel" zou hebben gekregen vanwege het feit dat sprake is van aandachtspunten in plaats van strikte randvoorwaarden, is onjuist. Het dagelijks bestuur is immers nog altijd gebonden aan het wettelijk toetsingskader dat geldt voor vergunningverlening. Van een situatie waarin het dagelijks bestuur zonder meer vergunning zou hebben verleend ten behoeve van de realisatie van het Namenmonument is geen sprake. Het dagelijks bestuur heeft juist grote zorg gedragen voor de onderbouwing van de ruimtelijke aanvaardbaarheid van het Namenmonument aan de Weesperstraat. Verwezen wordt naar de verschillende onderzoeken, onder meer genoemd in de inleiding, die ten grondslag liggen aan het standpunt dat sprake is van overeenstemming met een goede ruimtelijke ordening. Zou de conclusie uit deze onderzoeken zijn dat het Namenmonument in strijd zou zijn met een goede ruimtelijke ordening, dan was het dagelijks bestuur niet overgegaan tot vergunningverlening. Van vrij spel is dus geenszins sprake.

- 3.9 Er is geen inspraakprocedure ingericht over het ontwerp en de locatie van het Namenmonument. Dit terwijl dit wel was aangekondigd in het raadsbesluit van 4 november 2015 en het persbericht van 13 mei 2016. Dit is in strijd met het vertrouwensbeginsel.

Reactie:

Zoals opgemerkt, is wel degelijk een mogelijkheid tot inspraak geboden. Verwezen wordt naar de inspraakavond van 31 mei 2016. Verwezen wordt naar hetgeen in de reactie onder 3.2 over de inspraakmogelijkheden en de verhouding tot het wettelijk toetsingskader is gesteld.

- 3.10 De overeenkomst van de gemeente met het NAC en de daarbij behorende opstalovereenkomst is een schijnconstructie om een open inschrijving en

aanbestedingsplicht te vermijden en is daarmee strijdig met het beginsel van "fair play".

Reactie:

De rechtmatigheid van de opstalovereenkomst dient naar het oordeel van het dagelijks bestuur niet ter discussie te staan in deze procedure. Het hoger beroep dient zich te richten tegen de uitspraak van de rechtbank in eerste aanleg. Deze beroepsgrond van appellanten is in eerste aanleg echter niet eerder aangevoerd, zodat de rechtbank in eerste aanleg hierover niet heeft kunnen oordelen. Deze beroepsgrond dient, zoals in gelijke zin is opgemerkt voor de beroepsgrond van appellanten onder 3.3, in hoger beroep niet voor behandeling in aanmerking te komen.

Daarnaast geldt dat de bestuursrechter niet bevoegd is om te oordelen over de rechtmatigheid van de opstalovereenkomst, nu enkel de burgerlijke rechter hiertoe bevoegd is. De opstalovereenkomst is immers geen besluit in de zin van de Awb.

Voorts geldt dat de rechtmatigheid van de opstalovereenkomst niet strekt tot de belangen van appellanten, maar slechts tot de belangen van de gemeente en het NAC. De opstalovereenkomst bevat immers slechts privaatrechtelijke afspraken tussen de gemeente en het NAC over het vestigen van een opstalrecht ten behoeve van het Namenmonument. Appellanten hebben niet gemotiveerd betoogd waarom zij in hun belangen zouden zijn geschaad door de opstalovereenkomst. Op grond van het relativiteitsvereiste van artikel 8:69a van de Awb kan deze beroepsgrond daarom niet tot vernietiging van de rechtbankuitspraak van 9 juli jl. leiden.

Voor zover uw Afdeling inhoudelijk op deze beroepsgrond wenst in te gaan, geldt het volgende.

Van een schijnconstructie is geenszins sprake. Appellanten hebben ook niet gemotiveerd waarom sprake zou zijn van een schijnconstructie, behalve de verwijzing naar het feit dat in eerste instantie het uitgangspunt is geweest dat de gemeente het eigendom zou overnemen en op dit standpunt later is teruggekomen. De overeenkomst doet niets af aan de bestuursrechtelijke besluitvorming en kan dus niet tot vernietiging van de rechtbankuitspraak leiden. De opstalovereenkomst is immers geen onderdeel van het toetsingskader voor de verleende omgevingsvergunningen noch heeft de opstalovereenkomst enige invloed gehad op het besluitvormingsproces van de omgevingsvergunningen.

- 3.11 De wijzigingen in het vigerende bestemmingsplan zijn zo ingrijpend dat de toepassing van de reguliere procedure voor het verlenen van de omgevingsvergunningen niet had mogen worden toegepast. De uitgebreide procedure heeft meer waarborgen in zich

waarmee de opgedragen inspraak kan worden geregeld. De toepassing van de reguliere procedure is ook daarom in strijd met het zorgvuldigheidsbeginsel.

Reactie:

Deze hoger beroepsgrond richt zich tegen het oordeel van de rechtbank over de toepassing van de binnenplanse afwijkingsmogelijkheid van artikel 33.1 van het bestemmingsplan. In de beroepsprocedure in eerste aanleg is reeds uitgebreid door het dagelijks bestuur gemotiveerd waarom gebruik is gemaakt van de binnenplanse afwijkingsmogelijkheid en waarom het dagelijks bestuur meent dat deze toepassing rechtmatig is. Verwezen wordt tevens naar hetgeen hierover in de inleiding is opgemerkt onder 1.3.

In aanvulling daarop verwijst het dagelijks bestuur naar de vaste jurisprudentie van uw Afdeling, waaruit volgt dat toepassing geven aan een binnenplanse afwijkingsmogelijkheid is toegestaan indien de afwijking niet leidt tot een feitelijke wijziging van de bestemming van de gronden. Ook is een binnenplanse afwijking slechts bedoeld om van ondergeschikte onderdelen af te wijken.

Zie in dit kader bijvoorbeeld AbRvS 31 januari 2018, ECLI:NL:RVS:2018:339 en AbRvS 28 oktober 2015, ECLI:NL:RVS:2015:3286.

Om te beoordelen of sprake is van een niet-ondergeschikte feitelijke wijziging van de bestemming moet aandacht worden besteed aan de vraag of het oorspronkelijke gebruik op grond van de bestemming ook na de binnenplanse afwijking realiseerbaar is. Tevens is de aard en de ruimtelijke uitstraling van het project waarvoor wordt afgeweken van belang.

Zie bijv. AbRvS 5 december 2018, ECLI:NL:RVS:2018:3979, r.o. 8.1, en AbRvS 13 juni 2018, ECLI:NL:RVS:2018:1955, r.o. 3.3.

Zie in gelijke zin bijvoorbeeld de uitspraak van uw Afdeling waarin werd overwogen dat het binnenplans afwijken van het bestemmingsplan, om zo een telecommunicatiemast van 40 meter in plaats van de op grond van het bestemmingsplan toegestane 6 meter te realiseren, niet leidde tot een planologisch relevante wijziging van de bestemming "Natuur". Uw Afdeling overwoog dat geen sprake was van een planologisch relevante wijziging van de bestemming vanwege het feit dat de gronden ook na de afwijking bestemd bleven voor hetgeen in de doeleindenomschrijving was omschreven.

AbRvS 4 februari 2015, ECLI:NL:RVS:2015:242.

Met inachtneming van deze jurisprudentie van uw Afdeling stelt het dagelijks bestuur zich op het standpunt dat hij ten behoeve van de realisatie van het Namenmonument tot toepassing van de binnenplanse afwijking van artikel 33.1 van het bestemmingsplan heeft kunnen overgaan.

Het ruimtebeslag van het Namenmonument ten opzichte van de gronden met een verkeersbestemming is – zoals door de rechtbank terecht overwogen – ondergeschikt aan de bestemming. Uit de uitspraak van uw Afdeling van 5 december 2018 volgt dat voor de vraag of een bestemming realiseerbaar is na afwijking in aanmerking moet worden genomen hoe het ruimtebeslag van de afwijking zich verhoudt met de totale omvang van gronden met dezelfde bestemming.

AbRvS 5 december 2018, ECLI:NL:RVS:2018:3979, r.o. 8.1.

Het ruimtebeslag van het Namenmonument is in vergelijking met de aaneensluitende gronden met de bestemming "Verkeer" zeer beperkt. Bovendien geldt dat de bestemming ook na realisatie van het Namenmonument gebruikt kan worden als verkeersbestemming. De rijbaan en de fiets- en voetpaden van het gebied worden niet aangetast, zodat de verkeersfunctie daarvan onverkort blijft gelden. Het Weesperstraatplantsoen wordt weliswaar gedeeltelijk verwijderd ten behoeve van de realisatie van het Namenmonument, maar het gebied blijft voor eenieder toegankelijk. Ook blijft de doorgang naar de Hoftuin bestaan. Daarbij wordt overigens opgemerkt dat de Hoftuin particulier bezit betreft en in de huidige situatie 's avonds wordt afgesloten. Een gedeelte van de groenvoorziening blijft binnen de bestemming behouden. De verkeersmogelijkheden van de verkeersbestemming nemen dus niet af. Tevens blijft het Weesperstraatplantsoen een verblijfsgebied, één van de in de functielijst van de Standaard Vergelijkbare Bestemmingsplannen 2012 binnen de verkeersbestemming genoemde functies. Feitelijk wijzigt de bestemming dus niet.

De ruimtelijke uitstraling van het Namenmonument is bovendien gering, zo volgt uit de resultaten in de verschillende onderzoeken die zijn uitgevoerd ten behoeve van de beoordeling van de ruimtelijke aanvaardbaarheid van het Namenmonument. De conclusie uit deze onderzoeken is dat het Namenmonument geen grootschalige negatieve ruimtelijke effecten met zich brengt. Bovendien wordt het Namenmonument zo groen mogelijk ingepast in de omgeving door de plaatsing van de heggen rond het monument en door het planten van 8 bomen binnen het Namenmonument.

Gelet op het bovenstaande is slechts sprake van een ondergeschikte afwijking van artikel 17 van het bestemmingsplan en is rechtmatig toepassing gegeven aan de binnenplanse afwijkingmogelijkheid van artikel 33.1 van het bestemmingsplan. De rechtbank heeft terecht geoordeeld dat toepassing kon worden gegeven aan de binnenplanse afwijking, zodat de hoger beroepsgronden van appellanten geen grond bieden voor vernietiging van de rechtbankuitspraak.

- 3.12 Er zijn concrete alternatieven aangedragen die door de gemeente niet in beschouwing zijn genomen. De gemeente is al op een vroeg moment gewezen op "het Ensemble" als alternatieve locatie. Op deze locatie gelden niet de bezwaren die voor het ontwerp op het Weesperplantsoen gelden. Dit alternatief is op meerdere momenten aangedragen. Ook volgens de locatiecriteriën uit het locatieadvies van Royal Haskoning blijkt dat het Ensemble een beter alternatief is en een (minstens zo) gelijkwaardig resultaat oplevert met aanmerkelijk minder bezwaren.

Op 11 oktober 2019 is door appellanten een nader stuk ingediend met betrekking tot een alternatief ontwerp voor het Namenmonument.

Reactie:

Volgens vaste jurisprudentie van uw Afdeling dient het bevoegd gezag te besluiten over het bouwplan zoals dat bij hem is ingediend. Indien het bouwplan op zichzelf aanvaardbaar is, kan het bestaan van alternatieven slechts tot het onthouden van medewerking nopen, indien op voorhand duidelijk is dat door de verwezenlijking van de alternatieven een gelijkwaardig resultaat kan worden bereikt met aanmerkelijk minder bezwaren.

Zie recentelijk AbRvS 13 maart 2019, ECLI:NL:RVS:2019:796, r.o. 3.1.

Appellanten wijzen in hun hoger beroepschrift op "het Ensemble" als alternatieve locatie voor het Namenmonument. Het Ensemble wordt gevormd door het J.D. Meijerplein, het Mr. Visserplein en de ruimte van de voormalige autotunnel onder het Mr. Visserplein.

Appellanten stellen dat voor het Mr. Visserplein verbouwplannen bestaan. Het dagelijks bestuur merkt op dat slechts een ambtelijke visie bestaat op de Oostelijke Binnenstad, waarin het Mr. Visserplein wordt bebouwd met een gesloten bouwblok. Deze visie heeft geen juridische status en hierover heeft ook geen enkele bestuurlijke behandeling plaatsgevonden. In de visie is geen enkele ruimte gelaten voor de realisatie van een Namenmonument op het Mr. Visserplein.

Het locatieadvies van Royal HaskoningDHV van 23 maart 2016 diende ertoe verkennend onderzoek te doen naar de meest geschikte locatie voor de realisatie van het Namenmonument. In het locatieadvies zijn 16 locaties onderzocht, waaronder het J.D. Meijerplein en het Mr. Visserplein. Conclusie van het locatieadvies is dat deze locaties minder geschikt zijn voor realisatie van het Namenmonument dan de locatie aan de Weesperstraat. Voor het J.D. Meijerplein geldt dat deze locatie ten opzichte van de Weesperstraat slechter scoort op de in de wegingsmatrix opgenomen aspecten "effect op nabije functies", "effect op (sociale) veiligheid", "herinrichting voorgenomen"

en "technische haalbaarheid". Het Mr. Visserplein scoort op negen aspecten slechter dan de Weesperstraat, waaronder "prominente locatie", "verkeersveiligheid", "effect op (sociale) veiligheid" en "Technische aspecten".

Zoals gesteld, dient het dagelijks bestuur in beginsel te besluiten op basis van een ingediende aanvraag. Op voorhand is er – onder meer gelet op de resultaten van de locatiestudie van Royal HaskoningDHV – geen enkele reden geweest om aan te nemen dat door verwezenlijking van een alternatief een gelijkwaardig resultaat kan worden bereikt met aanmerkelijk minder bezwaren. Van belang is in dit kader dat voor de locatie aan de Weesperstraat uitgebreide ruimtelijke onderzoeken zijn uitgevoerd, die de ruimtelijke inpasbaarheid ondersteunen. Appellanten hebben ten aanzien van het door hen aangedragen alternatief geen ruimtelijke onderzoeken uitgevoerd. Nu uit het locatieadvies volgt dat de locaties aan het J.D. Meijerplein en het Mr. Visserplein minder geschikt zijn dan de locatie aan de Weesperstraat en door appellanten geen ruimtelijke onderbouwing is aangeleverd voor het door hen gewenste alternatief, kan niet worden gesteld dat het dagelijks bestuur de omgevingsvergunningen voor het Namenmonument niet had mogen verlenen.

Bovendien meent het dagelijks bestuur dat het alternatief dat door appellanten wordt aangedragen geen gelijkwaardig resultaat kan bereiken. Het alternatief brengt met zich mee dat een gedeelte van het Namenmonument onder het Mr. Visserplein zou komen te liggen. Dit is gelet op de functie die het Namenmonument heeft onwenselijk, nu het Namenmonument juist een prominente plek in de openbare ruimte verdient. Het uitgangspunt van het Namenmonument is altijd geweest om het geheel in de openbare ruimte te realiseren, zodat de betekenis van het monument ten volle naar buiten uitstraalt. Door het monument gedeeltelijk onder te grond te realiseren, verliest het Namenmonument aan kracht.

Appellanten dragen ter onderbouwing van het door hen gewenste alternatief twee verkenningen van het Ensemble als locatie voor het Namenmonument aan, opgesteld door respectievelijk Architectenbureau De Haas en architectenbureau Merckx. De aangedragen verkenningen kunnen echter niet de conclusie dragen dat het Ensemble een locatie is die een gelijkwaardig resultaat kan bereiken met aanmerkelijk minder bezwaren. De verkenningen zijn algemeen van aard en gaan niet uitgebreid in op de specifieke ruimtelijke effecten die uitgaan van het Namenmonument op die plek. In het geheel wordt bijvoorbeeld niet aangeduid hoe het Namenmonument eruit zou zien wanneer het op het Ensemble zou worden gerealiseerd. Nu een gedeelte van het monument in het alternatief onder de grond zou worden gerealiseerd, zal het bovengrondse gedeelte per definitie anders van ontwerp worden dan het ontwerp aan de Weesperstraat. Dat brengt mee dat van een alternatief voor het thans vergunde plan alleen al op deze grond niet kan worden gesproken. Niet alleen wordt niet duidelijk hoe dit ontwerp er dan uit zou moeten zien, laat staan wat de ruimtelijke effecten van een dergelijk ontwerp op de omgeving zouden zijn. Een alternatief

ontwerp is door appellanten dan ook niet aangedragen. Zo is door appellanten bijvoorbeeld ook geen verkeersonderzoek uitgevoerd, terwijl dit door het dagelijks bestuur wel is gedaan ten aanzien van de locatie aan de Weesperstraat. Ook is bijvoorbeeld geen onderzoek gedaan naar verkeerslawaaï of windgeluid, terwijl dit wel is gedaan ten aanzien van de locatie aan de Weesperstraat. Hoewel het dagelijks bestuur meent dat zij op basis van het locatieadvies van Royal HaskoningDHV reeds heeft kunnen besluiten om de Weesperstraat als voorkeurslocatie te kiezen, zorgt hetgeen door appellanten naar voren is gebracht niet voor andere inzichten achteraf.

Daarnaast geldt dat uit de jurisprudentie van uw Afdeling volgt dat "op voorhand" duidelijk moet zijn dat een alternatief bestaat dat een gelijkwaardig resultaat kan bereiken met aanmerkelijk minder bezwaren. Gelet op het feit dat appellanten pas in de fase van hoger beroep de verkenningen van de twee architectenbureaus heeft overgelegd aan uw Afdeling en het dagelijks bestuur, heeft het dagelijks bestuur met deze verkenningen – daargelaten de kwalificatie van de inhoud van de verkenningen – geen rekening kunnen houden in haar besluitvorming. "Op voorhand" is het Ensemble dus nooit een reëel alternatief geweest. Gelet op het feit dat de bestuursrechter *ex tunc* dient te toetsen, moet worden beoordeeld of het bestuursorgaan ten tijde van het nemen van het besluit in redelijkheid heeft kunnen overgaan tot het nemen van het besluit. De stukken die appellanten in hoger beroep hebben ingediend, kunnen, gelet op het feit dat deze ten tijde van de besluitvorming nog niet waren opgesteld, geen enkele rol gespeeld hebben in de besluitvorming met betrekking tot de omgevingsvergunningen van het Namenmonument.

Gelet op het voorgaande stelt het dagelijks bestuur zich op het standpunt dat de rechtbank terecht heeft geoordeeld dat geen sprake is van een alternatief dat een gelijkwaardig resultaat kan bereiken met aanzienlijk minder bezwaren. De verkennende stukken die door appellanten zijn opgesteld en aangedragen zorgen niet voor andere inzichten. Voor vernietiging van de rechtbankuitspraak is dan ook geen aanleiding.

- 3.13 Het is onwaar dat de gemeenteraad unaniem met het ontwerp van het Namenmonument heeft ingestemd. Het is ontwerp is hen nooit getoond. Ook aan omwonenden en belanghebbenden is de maquette tot op de dag van vandaag niet getoond.

Reactie:

De gemeenteraad heeft met het locatiekeuzebesluit ingestemd met de Weesperstraat als locatie voor het Namenmonument. Het locatiekeuzebesluit bevat niet tevens een bestuursrechtelijke toestemming voor het realiseren van het uiteindelijke ontwerp van het Namenmonument op de gekozen locatie. De bevoegdheid tot het geven van de bestuurlijke toestemming voor de daadwerkelijke realisatie (middels een

omgevingsvergunning) is immers uitdrukkelijk toebedeeld aan het dagelijks bestuur, niet aan de gemeenteraad.

Het is bij projecten als het Namenmonument overigens een volstrekt gebruikelijke volgorde om eerst te kiezen voor een locatie, zodat vervolgens een passend ontwerp kan worden gemaakt voor die locatie. Het dagelijks bestuur dient vervolgens te kijken naar de ruimtelijke inpasbaarheid van het uiteindelijke ontwerp, en kan op basis daarvan al dan niet overgaan tot vergunningverlening. Het feit dat het ontwerp niet aan de gemeenteraad is getoond alvorens het locatiekeuzebesluit werd genomen, kan daarom niet afdoen aan de rechtmatigheid van de verleende omgevingsvergunningen of de overwegingen van de rechtbank daaromtrent.

- 3.14 De vertraging die een procedure met een alternatieve locatie met zich zou brengen moet voor lief worden genomen om in een transparant en inclusief proces alle belanghebbenden en professionals aan het woord te laten over wat het monument inhoudelijk en artistiek zou kunnen betekenen. Daarna kan een open inschrijving worden georganiseerd. Dit geeft de meeste garanties dat het beste ontwerp op de meest geschikte locatie wordt georganiseerd.

Reactie:

Gelet op hetgeen in de reactie onder 3.12 is gesteld, is geen sprake van een alternatief dat een gelijkwaardig resultaat kan bereiken met aanzienlijk minder bezwaren. Tevens wordt verwezen naar hetgeen in de reactie onder 3.3 is gesteld ten aanzien van het feit dat geen sprake is van een plicht tot open inschrijving.

- 3.15 In het locatieadvies van Royal Haskoning is het Mr. Visserplein beschreven als een verzameling "snippers", waarbij enkel de grootste snipper is onderzocht. Waarom is niet het gehele plein bekeken en waarom is ook niet het lageregelegen niveau hierbij betrokken? De burgemeester had op 16 november 2015 toegezegd dat de voormalige autotunnel zou worden betrokken in de procedure. Verder wordt in het locatieadvies gesteld dat het Mr. Visserplein wellicht kansen zou bieden als het plein ingrijpend heringericht zou worden, maar dat daarvoor geen plannen bestaan. Dat deze plannen wel bestaan blijkt uit een mail van mevr. I. Klarenbeek. De planning voor eventuele bebouwing op het Mr. Visserplein geeft ruimte om het Ensemble als locatie voor het Namenmonument in de herinrichtingsplannen een plaats te geven.

Reactie:

Verwezen wordt naar hetgeen is opgemerkt ten aanzien van het door appellanten aangedragen alternatief onder 3.12.

4 Het hoger beroep van de Plantage - Weesperbuurtvereniging e.a. (appellanten 2)

Door de Plantage-Weesperbuurtvereniging en dhr E. Matser is bij brief van 30 augustus jl. pro forma-hoger beroep ingesteld tegen de uitspraak van de rechtbank Amsterdam van 9 juli jl., zaaknummer AMS 19/139. Bij brief van 25 september jl. hebben appellanten de gronden van het hoger beroep aangevuld. De Plantage-Weesperbuurtvereniging is gevestigd aan de Plantage Middenlaan 22 te Amsterdam. Dhr. E. Matser is woonachtig aan de A.S. Onderwijzerhof 40 te Amsterdam.

- 4.1 Het locatiebesluit maakt onderdeel uit van de besluitvorming die heeft geleid tot de bestreden vergunning, en is dan ook relevant voor het oordeel over de rechtmatigheid van de vergunning. De procedure rond het locatiebesluit is niet zorgvuldig geweest en aan de buurt toegezegde waarborgen zijn niet nageleefd.

Reactie:

Voor een reactie op deze hoger beroepsgrond wordt verwezen naar hetgeen in de reactie onder 3.1 door het dagelijks bestuur is gesteld.

- 4.2 Het bestuur heeft toegezegd dat al in een vroeg stadium inspraak zou worden geboden, en ook dat onderzoek gedaan zou worden naar draagvlak, omdat een voldoende en liefst breed draagvlak essentieel zou zijn voor dit project. Deze toezeggingen aan de buurt zijn niet gestand gedaan waarmee het bestuur heeft gehandeld in strijd met het vertrouwensbeginsel.

Reactie:

Het dagelijks bestuur meent dat het beroep van appellanten op het vertrouwensbeginsel niet kan slagen. Verwezen wordt naar hetgeen hierover is gesteld in de reactie onder 3.2.

- 4.3 De randvoorwaarden uit de Haalbaarheidsstudie zijn onderdeel van het locatiebesluit. Het was uitdrukkelijk de bedoeling, en zo is dat ook naar de buurt toe verwoord, dat zij leidend zouden zijn voor het ontwerp. Het bestuur beweert sinds de bezwaarprocedure echter dat zij niet in acht genomen hoeven te worden. Dat is in strijd met het vertrouwensbeginsel.

Reactie:

De randvoorwaarden zijn nooit bindend geweest voor het dagelijks bestuur, nu zij slechts als aandachtspunten zijn bedoeld. Van strijd met het vertrouwensbeginsel is

dan ook geen sprake. Verwezen wordt naar hetgeen hierover in de reactie onder 3.2 en 3.8 is gesteld.

Het door appellanten gestelde biedt geen grond voor vernietiging van de rechtbankuitspraak.

- 4.4 De randvoorwaarden uit de Haalbaarheidsstudie zijn opgesteld als toetsingskader voor een goede ruimtelijke inpassing van het monument. Zij geven de noodzakelijke criteria, bij ontbreken daarvan in het bestemmingsplan, ter invulling van de algemene norm 'goede ruimtelijke ordening'. Het ontwerp voldoet echter niet aan deze criteria. De gemeente heeft dan ook gehandeld in strijd met de goede ruimtelijke ordening, en daarbij ook in strijd met het vertrouwensbeginsel. Bovendien is de belangenafweging daardoor niet deugdelijk geweest.

Reactie:

In de Haalbaarheidsstudie zijn geen randvoorwaarden maar aandachtspunten opgenomen. De aandachtspunten zijn evenwel nooit bindend geweest voor het dagelijks bestuur. De aandachtspunten vormen ook geen kader voor de benadering van het criterium dat sprake moet zijn van een goede ruimtelijke ordening. Daarbij geldt overigens dat aan alle aandachtspunten van de Haalbaarheidsstudie is voldaan, behoudens het aandachtspunt ten aanzien van de beeldbepalende iepen.

In het hoger beroepschrift verwijzen appellanten specifiek naar de zichtrelatie tussen de Weesperstraat en de Hoftuin. In de Haalbaarheidsstudie wordt ten aanzien van de zichtrelatie tussen de Weesperstraat en de Hoftuin gesteld (voor de volledigheid wordt de gehele paragraaf geciteerd):

"Zichtrelatie

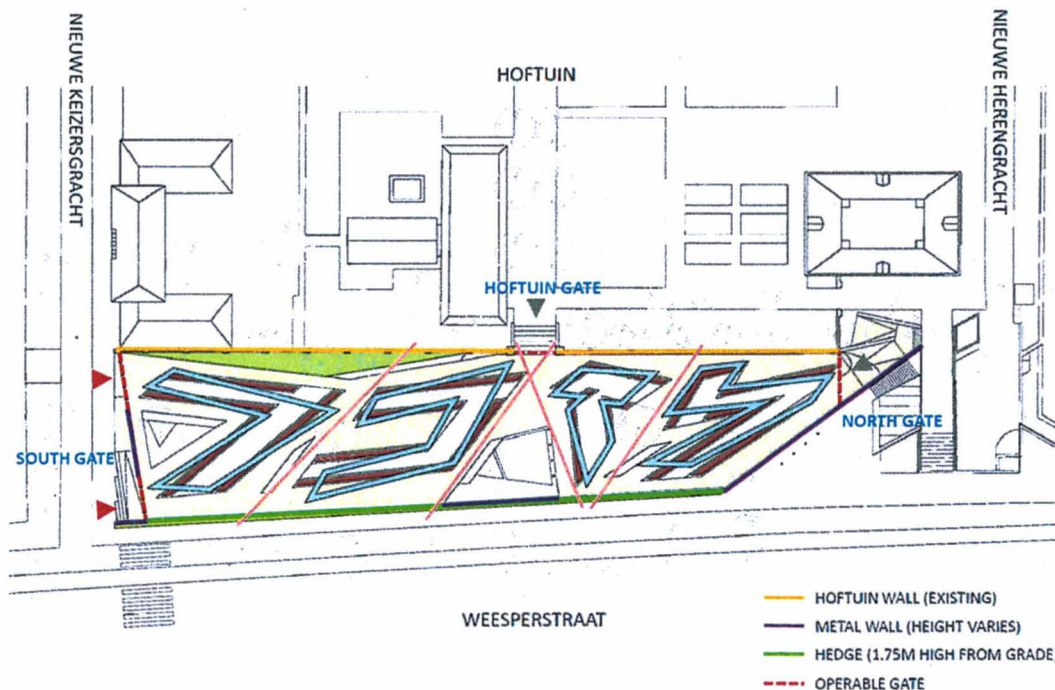
Voor de inpassing van het Namenmonument op deze locatie is het essentieel dat de zichtrelatie tussen de straat en de tuin van de Diaconie in stand blijft. De toegangspoort en de centrale as van de tuin moeten vanaf de Weesperstraat waarneembaar blijven. Dat kan op verschillende manieren: door het positioneren van het namenmonument haaks/schuin op de straatrichting of door de bouwhoogte beperkt te houden tot ca. 3 meter aan weerszijden van de locatie en tot ca. 2 meter gemeten vanaf het niveau van het plantsoen ter hoogte van entree van de tuin. De hoogte van 3 meter komt overeen met de hoogte van de eerste bouwlaag van de aanliggende bebouwing."

Verwezen wordt tevens naar de onderstaande afbeelding afkomstig uit pagina 18 van de Haalbaarheidsstudie, waarin een enkele pijl is ingetekend ten aanzien van de zichtlijn van de Weesperstraat op de centrale as van de Hoftuin.

Kern van het aandachtspunt is dus "de toegangspoort en de centrale as van de tuin moeten vanaf de Weesperstraat waarneembaar blijven". Hieraan wordt voldaan na realisatie van het Namenmonument. Specifiek is zelfs gebruik gemaakt van het schuins/haaks positioneren van de letters van het Namenmonument, zoals ook in bovenvermeld citaat is aangegeven. Zoals in de beroepsprocedure in eerste aanleg reeds is aangevoerd, is in de ruimtelijke motivering van Mees Ruimte & Milieu uitgebreid ingegaan op de zichtrelatie tussen de Weesperstraat en de Hoftuin. Conclusie van dit onderzoek is dat de zichtlijnen blijven bestaan. Van belang is dat het Namenmonument niet bestaat uit één massief bouwvolume, maar uit een samenstel van steen en reflecterende panelen. Tussen de twee gedeelten is ruimte gelaten, waardoor tussen de gedeelten door kan worden gekeken. Daarnaast bestaat het Namenmonument uit vier verschillende letters. Tussen de letters kan tevens vanaf de Weesperstraat naar de Hoftuin worden gekeken. De centrale zichtas tussen de Weesperstraat en de Hoftuin blijft ten volle bestaan, nu tussen de tweede en derde letter van het Namenmonument veel ruimte is gelaten. Zie hieronder een afbeelding van het bovenaanzicht van het Namenmonument, waarop met roze lijnen is aangegeven hoe vanaf de Weesperstraat – naast de centrale zichtas tussen de Weesperstraat en de Hoftuin – schuin langs de letters van het Namenmonument richting de Hoftuin kan worden gekeken.

HOLOCAUST MONUMENT OF NAMES

SOUTH SITE SECURITY

Het dagelijks bestuur meent dat wel degelijk sprake is van overeenstemming met een goede ruimtelijke ordening. Verwezen wordt in dit kader naar de reeds meermaals aangehaalde onderzoeken die deze conclusie ondersteunen. Appellanten hebben geen contra-onderzoek uitgevoerd die de stelling zou ondersteunen dat sprake is van strijd met een goede ruimtelijke ordening.

- 4.5 De komst van het Namenmonument betekent een planologisch relevante wijziging van de bestemming. De bestaande bestemming is na de komst van het Namenmonument niet meer realiseerbaar. De beslissing om binnenplannen af te wijken is binnen bepaalde marges een vrije beslissing, maar die marges zijn overschreden. Er dient ook een adequate belangenafweging aan ten grondslag te liggen doch daar ontbreekt het aan. Alles leidt tot de conclusie dat het bestuur niet had mogen besluiten om binnenplannen af te wijken van het bestemmingsplan.

Reactie:

Voor een reactie op deze beroepsgrond wordt verwezen naar hetgeen over de toepassing van de binnenplanse afwijkmogelijkheid in de reactie onder 3.11 is gesteld.

- 4.6 Alle punten die raken aan de veiligheid in en om het monument staan in verband met de geschatte bezoekersaantallen. Wij hebben gemotiveerd aangevoerd dat die aantallen veel te laag zijn ingeschat. De rechtbank is zonder inhoudelijke argumentatie

aan onze berekeningen voorbij gegaan. Dat brengt met zich mee dat het rechterlijk oordeel over de conclusies over de veiligheid onvoldoende onderbouwd is. De rechtbank heeft ten onrechte niet onderkend dat, juist omdat het over veiligheid gaat, de belangen van de buurtbewoners niet voldoende bij de besluitvorming zijn betrokken.

Reactie:

Zoals blijkt uit de ruimtelijke motivering van Mees Ruimte & Milieu, is de prognose van de bezoekersaantallen van het Namenmonument gebaseerd op andere Joodse monumenten in de omgeving. Gelet op de bezoekersaantallen van die monumenten is een inschatting gemaakt van de te verwachten bezoekersaantallen bij het Namenmonument. Ingeschat is dat 70.000 bezoekers per jaar het Namenmonument zullen bezoeken, waarbij een bandbreedte is aangehouden tot 100.000 bezoekers (een bandbreedte van ongeveer 40%). Het dagelijks bestuur meent dat dit een representatieve inschatting is van het aantal te verwachten bezoekers per jaar. Appellanten hebben niet met een contra-expertise onderbouwd waarom de inschatting van 70.000 bezoekers per jaar onjuist zou zijn.

- 4.7 Er is vergunning verleend voor, onder andere, de kap van twee beeldbepalende iepen, bomen waarvan de randvoorwaarden uitdrukkelijk bepalen dat zij gespaard moesten blijven. Het had op de weg van de gemeente gelegen om bij de opdrachtgever aan te dringen op een ontwerp dat de randvoorwaarden zou respecteren omdat de vergunning anders geweigerd zou moeten worden, zeker gezien het belang van juist deze bomen en de toezeggingen daarover aan de buurt. De rechtbank gaat hier in de uitspraak geheel aan voorbij.

Reactie:

Zoals gesteld, zijn de aandachtspunten uit de Haalbaarheidsstudie slechts aandachtspunten en geen bindende randvoorwaarden. Ten aanzien van de beeldbepalende iepen geldt inderdaad dat twee iepen zijn gekapt ten behoeve van het Namenmonument. Het dagelijks bestuur meent echter dat het belang van behoud van de iepen niet opweegt tegen de realisatie van het Namenmonument met inbegrip van de forse toename van het aantal bomen dat in de omgeving wordt geplant. Daarbij geldt dat de iepen zich, gelet op hun centrale ligging op het Weesperstraatplantsoen, naar het oordeel van het dagelijks bestuur niet leenden om een monument omheen te bouwen.

Zoals in het verweerschrift van het dagelijks bestuur in eerste aanleg is opgemerkt, is van belang dat de 24 gekapte bomen geen bijzondere waarde hadden vanwege het feit dat zij waren geplaatst binnen de bestemming "Verkeer". Hoewel het op grond van artikel 17.1 van het bestemmingsplan weliswaar mogelijk is om op gronden met deze

bestemming groenvoorzieningen te realiseren, wordt hiermee bedoeld op individuele bomen, hagen of struiken. Voor het realiseren van uitgebreide bomengalerijen is de bestemming "Groen" de aangewezen bestemming. Nu de gekapte bomen aanwezig waren binnen een verkeersbestemming, heeft het dagelijks bestuur geconcludeerd dat geen sprake was van een bijzondere waarde. Daarnaast is van belang dat de gemeente een herplantplicht heeft opgesteld op basis van een uitgebreide inventarisatie van de Bomenwacht. Acht nieuwe bomen zullen in het plangebied worden geplant. Om de inpassing van het Namenmonument zo groen mogelijk te houden, zullen heggen om het Namenmonument worden geplaatst. Daarnaast worden 48 extra bomen geplant in de omgeving van het Namenmonument aan het Weesperplein, de Weesperstraat, de bruggen van de Weesperstraat en de Valkenburgerstraat. De groenvoorziening zal gelet op de nieuwe beplanting per saldo toenemen.

- 4.8 Het heeft in het hele dossier ontbroken aan een behoorlijke belangenafweging. Enerzijds is door het bestuur noch NAC een adequate onderbouwing gegeven voor het gestelde grote belang van dit ontwerp op deze plek. Die onderbouwing is nodig om tot een werkelijke belangenafweging te kunnen komen. Ten tweede zijn de belangen van omwonenden niet erkend en niet bij de besluitvorming betrokken. Het bestuur heeft het belang van dit ontwerp op deze locatie zonder meer (zonder onderbouwing) gelijkgesteld aan het zwaarwegende belang van 'een' namenmonument. Die twee zijn echter niet van gelijk gewicht. Daarmee heeft het bestuur gehandeld in strijd met art. 3:2 Awb. De rechtbank heeft aan dit aspect geen enkel woord gewijd.

Reactie:

Het dagelijks bestuur stelt zich op het standpunt dat uitdrukkelijk wel rekening is gehouden met de belangen van omwonenden. Het dagelijks bestuur benadrukt dat zij in alle stadia van de besluitvorming oog heeft gehad voor de verschillende belangen die een rol spelen of hebben gespeeld met betrekking tot de realisatie van het Namenmonument. Dit is de reden dat niet willekeurig is gekozen voor een locatie waar het Namenmonument moest komen. Uit het oogpunt van zorgvuldigheid is eerst verkennend onderzoek uitgevoerd naar de meest gepaste locatie voor het Namenmonument, met inachtneming van verschillende wegingsfactoren. De belangen van omwonenden zijn uitdrukkelijk onderdeel geweest van de zogenaamde wegingsmatrix die is gebruikt in het locatieonderzoek van Royal HaskoningDHV. In de fase van de locatiekeuze is dus reeds oog geweest voor de belangen van de omgeving. In opmaat naar de aanvraag om omgevingsvergunning is vervolgens uitgebreid onderzoek uitgevoerd naar de ruimtelijke effecten van de realisatie van het Namenmonument op de omgeving. Verwezen wordt naar de ruimtelijke motivering van Mees Ruimte & Milieu, het onderzoek naar windgeluid en verkeerslawaaai van Peutz, de archeologische quickscan van de gemeente Amsterdam, het onderzoek naar de parkeerbehoefte en verkeersgeneratie uitgevoerd door Goudappel Coffeng, de

quicksan Flora en Fauna van Dresmé & Van der Valk en het onderzoek naar lichtreflecties van Peutz. Op alle mogelijke ruimtelijke aspecten is het Namenmonument getoetst op ruimtelijke aanvaardbaarheid, juist met inachtneming van de impact op de directe woon- en leefomgeving. Uit al deze onderzoeken kan geconcludeerd worden dat de impact van het Namenmonument in overeenstemming is met een goede ruimtelijke ordening.

Niet valt gelet op het voorgaande in te zien waarom sprake zou zijn van een gebrekkige belangenafweging. Het feit dat – gelet op de geringe ruimtelijke effecten van het Namenmonument – aan de belangen die pleiten voor de realisatie van het Namenmonument uiteindelijk meer gewicht is toegekend dan aan de belangen die pleiten tegen het Namenmonument, betekent niet dat geen deugdelijke belangenafweging heeft plaatsgevonden.

- 4.9 Het bestuur stelt dat de politieke besluitvorming geen onderdeel uitmaakt van de bezwaar- en beroepsprocedure inzake de verleende vergunningen. Ook de rechtbank komt tot die conclusie. Dat betekent voor de buurtbewoners dat er geen manier is om in rechte voor hun belangen op te komen, geen rechtsbescherming, nu zij worden geconfronteerd met ongemotiveerde en onzorgvuldige politieke beslissingen die grote gevolgen hebben voor hun directe leefomgeving, zoals de komst van een omvangrijke gedenkplaats die grote impact heeft op de omgeving. De buurt ervaart dit als onrechtmatig.

Reactie:

Niet valt in te zien dat sprake zou zijn van een gebrek aan rechtsbescherming. Appellanten hebben in bezwaar hun argumenten naar voren gebracht, waarna het dagelijks bestuur op grond van artikel 7:11 van de Awb over diende te gaan tot een volledige heroverweging van het besluit. Dat vervolgens deze heroverweging niet heeft geleid tot de door appellanten gewenste uitkomst, betekent niet dat geen sprake is van deugdelijke rechtsbescherming. Het betekent slechts dat de argumenten van appellanten naar het oordeel van het dagelijks bestuur niet dienden te leiden tot een andersluidend besluit. In de beslissing op bezwaar is ook uitdrukkelijk gemotiveerd waarom het dagelijks bestuur meent dat het besluit niet diende te worden herroepen.

Ook hebben appellanten hun gronden kunnen aanvoeren in de beroepsprocedure in eerste aanleg. Ook hier geldt dat het enkele feit dat de uitspraak van de rechtbank geen vernietiging van de omgevingsvergunningen opleverde, niet betekent dat geen sprake is van rechtsbescherming.

Appellanten maken ook nu gebruik van het recht op rechtsbescherming door het door hen ingediende hoger beroep. Ook in deze beroepsfase meent het dagelijks bestuur, gelet op hetgeen in dit verweerschrift is gesteld, dat de aangevoerde gronden van

appellanten niet kunnen leiden tot het door appellanten gewenste resultaat: vernietiging van de rechtbankuitspraak en het herroepen van de verleende omgevingsvergunningen.

- 4.10 Door appellanten is op 10 oktober jl. de bundel 'bedenkt eer gij herdenkt' ingediend. Appellanten geven aan dat in de bundel de gedachten, meningen en argumenten van verschillende mensen naar voren worden gebracht die een rol hadden behoren te spelen bij de beoordeling van de zaak.

Reactie:

Pas op 10 oktober jl. is het nadere stuk van appellanten toegezonden aan uw Afdeling. Het dagelijks bestuur meent dat het nadere stuk niet voor behandeling in aanmerking komt. Het nadere stuk is pas op 10 oktober toegezonden, zodat deze op geen enkele wijze onderdeel uit heeft kunnen maken van de besluitvorming met betrekking tot het Namenmonument. Gelet op de *ex tunc* toetsing die de bestuursrechter hanteert, meent het dagelijks bestuur dat aan de bundel van appellanten in deze fase van de bestuursrechtelijke procedure geen inhoudelijke behandeling toekomt.

Voor zover uw Afdeling over wenst te gaan tot een inhoudelijke beoordeling van de bundel van appellanten, wordt verwezen naar hetgeen door het dagelijks bestuur in dit verweerschrift is opgemerkt ten aanzien van de in de bundel opgenomen onderwerpen, zoals de inspraakprocedure en ruimtelijke aanvaardbaarheid.

5 Het hoger beroep van R.J.P. Vroom (appellant 3)

Door dhr. R.J.P. Vroom (hierna: Vroom), woonachtig aan de Nieuwe Keizersgracht 52 C te Amsterdam, is bij brief van 5 oktober jl. pro forma hoger beroep ingesteld tegen de uitspraak van de rechtbank Amsterdam van 9 juli jl., met zaaknummer AMS 19/139. Bij brief van 1 oktober jl. zijn de gronden van het hoger beroep door appellant aangevuld.

- 5.1 Er heeft nooit een goede belangenafweging plaatsgevonden. Het belang van herdenken van de Holocaust zal altijd groter zijn dan het belang van omwonenden. Als dit de afweging is die gemaakt wordt, is elke locatie mogelijk en elke informatievoorziening, discussie en inspraak bij voorbaat overbodig. Allereerst zou een afweging moeten worden gemaakt tussen de voor- en nadelen van een Namenmonument voor de samenleving. Als tweede stap zou de belangenafweging zich vooral moeten richten op de lokale voor- en nadelen. Een afweging van voor- en nadelen, waarbij ook het buurtbewonersbelang een belangrijke rol speelt, heeft nooit plaatsgevonden.

Reactie:

Voor een reactie op deze beroepsgrond van appellant wordt in de eerste plaats verwezen naar de reactie onder 4.7 en 4.8.

Appellant verwijst onder meer naar het belang bij een veilige omgeving, de impact op de directe woon- en leefomgeving en het belang van de groenvoorziening. De effecten van het Namenmonument op deze belangen zijn onderwerp geweest van verschillende onderzoeken. Ten aanzien van de verkeersveiligheid valt bijvoorbeeld te wijzen op het feit dat de locatie aan het J.D. Meijerplein is afgevallen als voorkeurslocatie, onder meer omdat het effect op de (sociale) veiligheid negatiever was dan bij de keuze voor de Weesperstraat. In de ruimtelijke onderbouwing van Mees Ruimte & Milieu is expliciet ingegaan op de sociale veiligheid van het Namenmonument. Om de sociale veiligheid te waarborgen is juist gekozen voor veel open ruimte tussen de verspringende muren en hoeken. Ook is het aspect veiligheid veelvuldig besproken in de Driehoek (het overlegorgaan van de politie, de gemeente en het Openbaar Ministerie). Mede op basis van deze overleggen is ervoor gekozen maatregelen te treffen, zoals het plaatsen van camera's, verlichting, anti-inrij beveiliging en de afsluiting van de toegang tot het Namenmonument in de avond.

Appellant verwijst daarnaast naar het belang van de groenvoorziening en de impact op de directe woon- en leefomgeving van omwonenden. Ook deze aspecten zijn uitdrukkelijk onderdeel geweest van de belangenafweging van het dagelijks bestuur. Verwezen wordt naar hetgeen hierover in de reactie onder 4.7 en 4.8 is gesteld.

Niet valt gelet op het voorgaande in te zien waarom sprake zou zijn van een gebrekkige belangenafweging. De belangen waar appellant naar verwijst zijn expliciet beoordeeld door het dagelijks bestuur.

Het door appellanten gestelde biedt gelet op het voorgaande geen grond voor vernietiging van de rechtbankuitspraak.

- 5.2 Op de informatiebijeenkomst in de Hoftuin is toegezegd dat voor de locatie aan het Weesperplantsoen een nieuw en passend ontwerp zou worden gemaakt waarbij omwonenden en mogelijk ook andere belangstellingen geraadpleegd zouden worden over het ontwerp. Ook is toegezegd dat van dode hoeken geen sprake zou zijn in het toekomstig ontwerp en dat zou moeten worden voldaan aan de stedenbouwkundige randvoorwaarden. De gedane toezeggingen zijn niet gehonoreerd. Dit is in strijd met het vertrouwensbeginsel en het zorgvuldigheidsbeginsel.

Reactie:

Op de informatiebijeenkomst is door de gemeente niet toegezegd dat omwonenden en mogelijk ook andere belangstellenden geraadpleegd zouden worden bij het ontwerp van het Namenmonument aan de Weesperstraat. Tijdens de informatiebijeenkomst is slechts gesteld dat de gemeente bij de initiatiefnemer een beroep zou doen om met een procesvoorstel te komen, waarbij omwonenden en mogelijk ook andere belangstellenden geraadpleegd worden over het ontwerp. Niet is echter de toezegging gedaan dat de gemeente verdere inspraak zou organiseren met betrekking tot het ontwerp van het Namenmonument.

Een nieuw en passend ontwerp is ook daadwerkelijk gemaakt. Verwezen wordt naar hetgeen is gesteld ten aanzien van de verschillen met het ontwerp dat in eerste instantie was gemaakt voor de locatie in het Wertheimpark in de reactie onder 3.6.

Appellant beroept zich op het vertrouwensbeginsel. Gelet op hetgeen is gesteld in de reactie onder 3.2, meent het dagelijks bestuur dat geen sprake kan zijn van een toezegging die tot gerechtvaardigd vertrouwen heeft geleid.

Gelet op hetgeen in dit verweerschrift is gesteld ten aanzien van de zorgvuldige besluitvorming, stelt het dagelijks bestuur zich op het standpunt dat geen sprake is van onzorgvuldige besluitvorming.

Het door appellanten gestelde biedt dan ook geen grond voor vernietiging van de rechtbankuitspraak.

- 5.3 Er is ten onrechte gebruik gemaakt van de binnenplanse afwijkingsbevoegdheid, omdat de bestemming verandert door realisatie van het Namenmonument. In de

huidige situatie kunnen voetgangers zowel over het voetpad als over een strook van 6,5 meter. Na realisatie van het Namenmonument kan enkel gebruik worden gemaakt van het voetpad. Het is onduidelijk welk gebied de rechtbank heeft betrokken in de overweging dat de bestemming verkeer niet veranderd wordt.

Reactie:

Voor de reactie op deze beroepsgrond wordt verwezen naar hetgeen door het dagelijks bestuur in de reactie onder 3.11 is gesteld.

Het door appellanten gestelde biedt geen grond voor vernietiging van de rechtbankuitspraak.

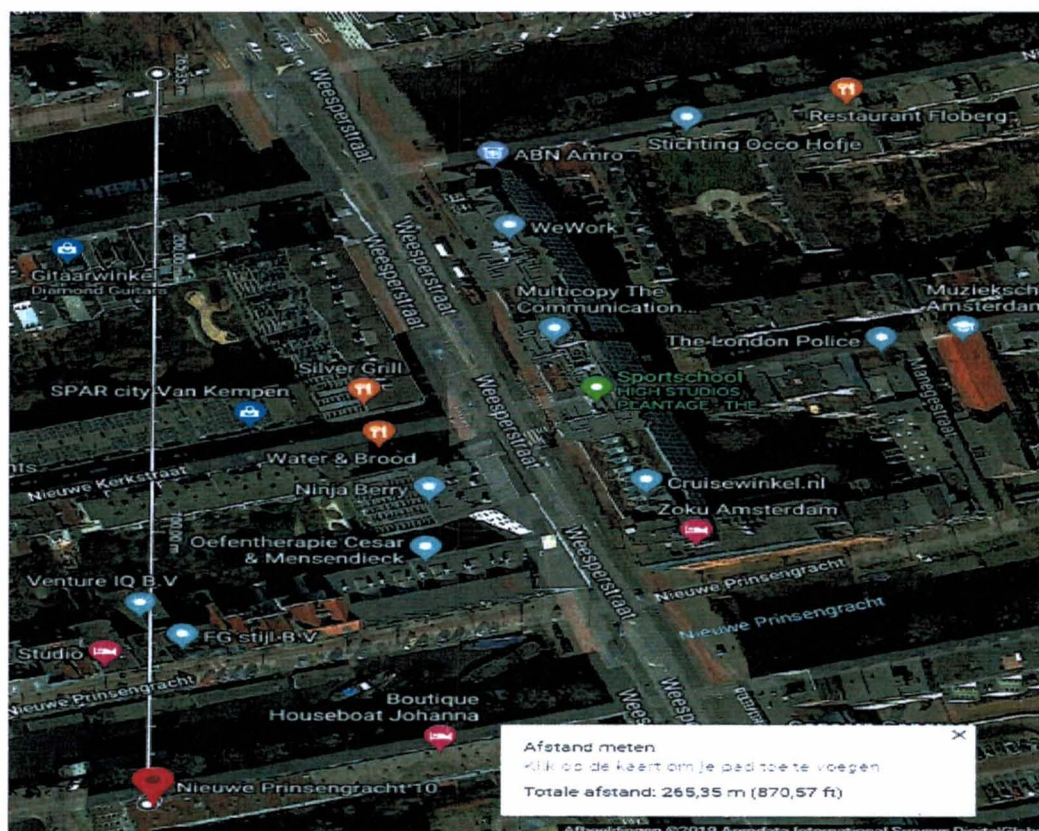
6 Het hoger beroep van G.J.M. Oortwijn (appellante 4)

Door mevr. G.J.M. Oortwijn is bij brief van 17 augustus jl. pro forma hoger beroep ingesteld tegen de uitspraak van 9 juli jl., met zaaknummer AMS 18/7480.

Mevr. Oortwijn is woonachtig aan de Nieuwe Prinsengracht 10 hs te Amsterdam. Bij brief van 16 september jl. zijn de gronden van het hoger beroep door appellante aangevuld.

Algemene opmerking inzake de belanghebbendheid van Oortwijn

Het dagelijks bestuur heeft zich in de beroepsprocedure in eerste aanleg op het standpunt gesteld dat appellante niet kon worden aangemerkt als belanghebbende bij de in eerste aanleg bestreden besluiten. Hemelsbreed is de woning van appellante immers op ongeveer 260 meter van de locatie van het Namenmonument gelegen. Verwezen wordt in dit kader naar de metingen die verweerder heeft gedaan met behulp van Google Maps en heeft ingevoegd in het verweerschrift in eerste aanleg van 29 maart jl. en de nadere memorie van 23 mei jl. Zie hieronder de afstandsmeting die tevens in de nadere memorie van 23 mei jl. is opgenomen.

Gelet op de afstand van in ieder geval meer dan 250 meter tussen de woning van appellante en het Namenmonument, heeft het dagelijks bestuur in eerste aanleg betoogd dat appellante geen belanghebbende in de zin van artikel 1:2 van de Awb is

met betrekking tot de in eerste aanleg bestreden besluiten. Appellante heeft immers na realisatie van het Namenmonument in het geheel geen zicht op het Namenmonument, gelet op het feit dat zij twee grachten is verwijderd van het monument. Van gevolgen van enige betekenis zoals bedoeld in de jurisprudentie van uw Afdeling is dan ook geen sprake. De gevolgen van de realisatie van het Namenmonument zijn voor de woon-, leef- en bedrijfssituatie van appellante dermate gering dat een persoonlijk belang bij de in eerste aanleg bestreden besluiten ontbreekt.

Zie bijvoorbeeld AbRvS 14 november 2018, ECLI:NL:RVS:2018:3720, r.o. 4.1 en AbRvS 24 augustus 2017, ECLI:NL:RVS:2017:2271.

Het enkele feit dat appellante gebruikt maakt van het plantsoen, maakt het bovenstaande niet anders, omdat zij zich daarin niet onderscheidt van veel andere inwoners van Amsterdam die gebruik maken van het plantsoen.

Zie tevens AbRvS 27 februari 2019, ECLI:NL:RVS:2019:608, r.o. 6.2 en AbRvS 27 november 2013, ECLI:NL:RVS:2013:2174, r.o. 2.2.

De rechtbank Amsterdam heeft in haar uitspraak van 9 juli jl. overwogen dat appellante niet als belanghebbende bij de in eerste aanleg bestreden besluiten kon worden aangemerkt. De rechtbank is dan ook niet ingegaan op de inhoudelijke beroepsgronden van appellante. Nu het hoger beroep van appellante gericht dient te zijn tegen de uitspraak van de rechtbank, dient appellante in haar hoger beroepsgronden aan te geven op welke wijze zij meent dat de rechtbankuitspraak onjuist is. Het hoger beroep van appellante wordt echter door appellante aangegrepen om (deels volledig nieuwe) argumenten naar voren te brengen die volledig los staan van de belanghebbendheid van appellante. Het dagelijks bestuur meent dat voor dergelijke gronden geen reden bestaat om deze in hoger beroep in behandeling te nemen.

Voor zover uw Afdeling zou menen dat appellante ten onrechte als niet-belanghebbende zou zijn aangemerkt, dan dient te worden teruggevallen op de gronden die appellante in dit kader in de beroepsprocedure in eerste aanleg tegen de bestreden besluiten heeft aangevoerd. In dat kader geldt dat het dagelijks bestuur voor weerlegging van die beroepsgronden in de eerste plaats verwijst naar hetgeen hierover in het verweerschrift in eerste aanleg van 29 maart jl. is opgemerkt.

Voor zover uw Afdeling desondanks wenst over te gaan tot een inhoudelijke behandeling van de hoger beroepsgronden van appellante, verwijst het dagelijks bestuur naar het verweerschrift in eerste aanleg en hetgeen in reactie op de hoger beroepsgronden van de overige appellanten door het dagelijks bestuur is opgemerkt.

Tussen de door appellante en de overige appellanten naar voren gebrachte gronden van hoger beroep bestaat immers een grote mate van overlap.

7 Conclusie

Het dagelijks bestuur concludeert – voor zover ontvankelijk – tot ongegrondverklaring van de hoger beroepen en tot instandlating van de uitspraak van de rechtbank Amsterdam van 9 juli jl.

Den Haag, 13 november 2019

advocaat

---

behandeld door	D.S.P. Roelands-Fransen
correspondentie	Postbus 11756, 2502 AT Den Haag
telefoon	+31 70 515 3973
fax	+31 70 515 3032
e-mail	danielle.roelands@pelsrijcken.nl
zaaknr	11010852